

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS UNIVERSITET

Humanistiska och teologiska fakulteterna

Mutá-äktenskap

Synen på tidsbegränsade äktenskap bland representanter för muslimska trossamfund i Sverige

Zahraa Al-Juboori

LUNDS UNIVERSITET | CENTRUM FÖR TEOLOGI OCH RELIGIONSVETENSKAP

[ISLK13] [Islamologi: Examensarbete för kandidatexamen] 15 hp

Handledare: Hege Irene Markussen

Examinator: Johan Cato

Termin: Höstterminen 2019

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

Förord

Stort tack till min handledare Hege Irene Markussen som har gett mig uppmuntrande kommentarer och värdefull vägledning under uppsatsskrivandet.

Innehållsförteckning

Kapitel 1.....	6
1.1. Inledning.....	6
1.2. Syfte.....	7
1.3. Frågeställningar	7
1.4. Metod och teori.....	7
1.5. Begränsningar.....	7
1.6. Tidigare forskning	8
Kapitel 2 Bakgrund	11
2.1. Kort beskrivning av shia och sunni-uppdelningen.....	11
2.1.1. Synen på ledarskap.....	12
2.1.2. Rättsskolorna.....	12
2.2. Äktenskap enligt al-Misri, 1994, Reliance of the Traveller.....	14
2.2.1. Karaktäristiska drag hos den potentiella bruden.	14
2.2.2. Mannen som passande kandidat.	15
2.2.3. Frieri.	15
2.2.4. Kvinnan som oskuld.....	15
2.2.5. Mahr.	16
2.2.6. Sexuella rättigheter och skyldigheter.....	16
2.2.7. Äktenskapskontraktet.	17
2.2.8. Olika typer av äktenskap.	17
2.3. Äktenskap enligt al-Tusi, 2008, Islamic law and Legal Opinions.	17
2.3.1. Karaktäristiska drag hos den potentiella bruden	18
2.3.2. Mannen som passande kandidat	18
2.3.3. Kvinnans förmyndare	18
2.3.4. Mahr	19
2.3.5. Vem får man gifta sig med?.....	19
2.3.6. Olika typer av äktenskap	19
2.3.7. Mannens och kvinnans rättigheter.	20
2.3.8. Mutá-äktenskap.	20
2.4. Muslimer i Sverige	21
Kapitel 3 Metod.....	23
3.1. Vad innebär det att använda intervju som metod?	23

3.2.	Urval	23
3.3.	Förberedelser	24
3.4.	Genomförandet.....	24
3.4.1.	Första shiitiska trossamfund – Ali.	25
3.4.2.	Andra shiitiska trossamfund – Hussein.	25
3.4.3.	Första Sunnitiska trossamfund – Khalid.	25
3.4.4.	Andra sunnitiska trossamfund – Mustafa.	26
3.5.	Efterarbete	26
3.6.	Svårigheter.	27
3.7.	Etiska överväganden	27
Kapitel 4 Teori		31
Kapitel 5 Resultat och analys.....		34
5.1.	Resultat.....	34
5.2.	Analys	39
5.2.1.	Koranen sura 4:24	43
5.2.2.	Hadither.....	45
6.	Kapitel 6 Slutsats	51
6.2.	Utsikter mot framtida forskning.....	51
Källförteckning.....		54
Bilagor.....		57

Kapitel 1

1.1. Inledning

Mänskligheten skiljer sig från andra varelser i dess sociala kontext. Ett av de unika kännetecknen i det mänskliga sociala livet är äktenskap. Äktenskap är en institution som förknippas med många distinkta mentala, emotionella och sociala drag. Äktenskap är något som muslimska religiöst lärda uppmuntrar till. Äktenskapets huvudsakliga syfte är att säkra stabilitet och bygga upp en framgångsrik familj vilket barn växer upp ifrån. Dock finns det olika typer av äktenskap inom islam och den mest omdebatterade typen bland muslimer är mutá-äktenskap, vilket är temat för denna uppsats. Mutá-äktenksap skiljer sig från det permanenta äktenskapet genom att det är tidsbestämt och kallas därför ofta för temporärt eller tidsbegränsat äktenskap. Enligt Sindawi kommer (mutá) från verbet *istimta`a* som betyder att njuta och det nämns i Koranens vers 4:24.¹ Mutá-äktenskap har under en längre period varit föremål för debatt bland världens muslimska religiöst lärda. De flesta muslimska religiöst lärda är eniga om att mutá-äktenskap lagstiftades först av profeten efter att det uppenbarats i Koranen. Däremot finns det en oenighet mellan olika muslimska grupper om huruvida mutá-äktenskap senare förbjöds av profeten eller inte. Denna oenighet baseras på olika tolkningar av de islamiska källorna.² Denna uppsats tar för sig olika tolkningar med utgångspunkt i intervjuer med representanter för fyra olika trossamfund, varav två sunnitiska och två shiitiska.

¹ Sindawi 2013:23.

² Murata 2014:63.

1.2. Syfte

Syftet med denna uppsats är att exemplifiera synen på mutá-äktenskap bland företrädare för utvalda shia och sunnisamfund i Sverige. Denna uppsats ämnar belysa de likheter och olikheter som finns i shiitiska och sunnitiska förhållningssätt till *mutá*-äktenskap.

1.3. Frågeställningar

- Hur förhåller sig utvalda företrädare för shia respektive sunni-samfund i Sverige till mutá-äktenskap?
- Vilka argument ges för och emot mutá-äktenskap av dessa företrädare?
- Vilka källor ligger till grund för synen på mutá-äktenskap som dessa företrädare presenterar?

1.4. Metod och teori

För att besvara ovanstående frågeställningar har jag valt att använda mig utav intervjuer. Intervjuerna gjordes med fyra olika representanter för muslimska trossamfund i Sverige. Två är sunnitiska och två är shiitiska. Det ställdes åtta öppna frågor till respektive informant. Intervjutiden tog från 25 till 45 minuter. Dessa representanter kontaktades via mejl och Facebook.

Teorin för denna uppsats kommer att handla om olika metodologier för *tafsir* vetenskap. Dvs olika metoder för koranutläggningen. Anledningen till att detta teoriperspektiv valdes är för att intervjuerna gav fördjupade samtal om tolkningar av Koranen och haditherna.

1.5. Begränsningar

Uppsatsresultatet utgår från intervjuerna och är anpassade till frågeställningarna. De shiitiska tolkningarna som presenteras i uppsatsen är tolvornas (*imamiter*). Det har gjorts en del begränsningar i denna studie. Jag har valt att fråga representanter för fyra trossamfund om deras syn på mutá-äktenskap och det är det som uppsatsen handlar om. Det blir därför en studie som baserar på informanternas svar och därmed anpassas till den svenska kontexten. Inom islam finns det olika typer av islamiska tillfälliga äktenskap och i min studie har jag valt

att enbart studera synen på mutá-äktenskap.³ Under uppsatsen har dessa typer nämnts kortfattat men vidare fördjupning gjordes ej. Samtidigt har kvinnans och mannens äktenskapliga rättigheter utelämnats till en viss del gällande mutá-äktenskap. Jag har nämnt något kort om *Zina* (äktenskapsbrott) men vidare fördjupning uteslöts. Enligt Koranen är det tillåtet att gifta sig med en slav och slavarnas äktenskapliga rättigheter skiljer sig från hustrus äktenskapliga rättigheter i det permanenta äktenskapet.⁴ Detta diskuterades ej i min studie utan det stora fokuset låg på hur dessa två grupper argumenterar för och emot mutá-äktenskap. Den tolkningen av det mutá-äktenskapet gjordes enligt tolvorna/ imamernas shiism och inte alla grupper inom shia islam.

Jag har vidare inte tagit upp några konsekvenser som ett mutá-äktenskap kan medföra. Jag har nämnt något kort om hur mutá-äktenskap kan utnyttjas men vidare fördjupning gjordes ej. Det permanenta äktenskapet har delvis jämförts med mutá-äktenskap men ej i detaljer. Detta beror på att det permanenta äktenskap har fler villkor än mutá-äktenskap.⁵ Fokuset ligger på mutá-äktenskapets villkor. Inom islam finns det olika former av skilsmässor.⁶ Eftersom mutá-äktenskap inte har en skilsmässa valdes dessa ämnen bort.

1.6. Tidigare forskning

För att få idéer och fler perspektiv om mitt ämnesområde valde jag att läsa litteratur som har skrivits inom detta fält för att sedan diskutera de i samband med intervjumaterialet. Därefter valdes litteratur som tycktes beröra ämnesområdet. Det var av vikt att litteraturen som valdes skulle vara anpassad efter frågeställningarna. Följande avsnitt kommer att presentera tre olika böcker inom detta fält. De första två har jag valt eftersom de ligger nära till mitt ämnesområde medan den tredje är intressant eftersom den är kopplad till ett land där mutá-äktenskap praktiseras i hög utsträckning. Vidare finns det ytterligare böcker inom samma fält men som valdes bort.⁷

Sachiko Murata har skrivit en bok inom detta fält som heter *Temporary Marriage In Islamic Law*. I boken jämför Murata hur mutá-äktenskap skiljer sig från det permanenta äktenskapet.

³ Sindawi 2013:36

⁴ Ali 2010:92.

⁵ Ali 2006:76.

⁶ Ali 2006:65.

⁷ Exempel på sådana böcker som valdes bort är: *Mut´a (Temporary Marriage)* 1974 av Mohammed Muslehuddin och: *The origin of Mut´ah (temporary Marriage) in Early Islam* 1995 av Paula I. Nielson.

Han tar upp skillnaderna genom att dela upp boken i fem olika delar som följer mutá-äktenskapets fem villkor: den förskrivna tidsperioden, det muntliga uttalandet, samtycket, brudgåvan och förmyndarens samtycke om kvinnan är oskuld. Följaktligen nämner Murata andra regler som följer dessa villkor. Murata skriver även om hur man kan avsluta ett mutá-äktenskap. Till skillnad från det permanenta äktenskapet saknar mutá-äktenskap skilsmässa då det finns ett föreskrivet kontrakt som vid början av äktenskapet klargör när äktenskapet skall upphöra. Om paret vill avsluta mutá-äktenskapet innan tiden har löpt ut skall kvinnan, om inga sexuella relationer framkommit, återges hälften av brudgåvans värde. Om mannen däremot har haft samlag med kvinnan kan mannen ej begära tillbaka brudgåvan. Kortfattat skriver Murata att det är den sexuella relationen mellan paret som föreskriver hur mutá-äktenskapet skall annulleras. Enligt Murata är de största skillnaderna mellan mutá-äktenskap och det permanenta äktenskapet att det saknar skilsmässa, vittnen och äktenskapliga islamiska rättigheter.⁸

Khalid Sindawi jämför i sin bok *Temporary Marriage in Sunni and Shi'ite Islam- A Comparative study* (2013) synen på mutá-äktenskap inom shiitisk och sunnitisk jurisprudens. Huvudsyftet med studien var att analysera och undersöka synpunkter från islamiska jurister, både forntida och moderna, i frågan om mutá-äktenskap. Han skriver att regelverket kring äktenskap är motsägelsefullt och att det finns i stort sett olika typer av äktenskap inom islam. Han kommer fram till att det finns tre olika grundprinciper som måste följas och som gäller oavsett vilken typ av äktenskap som ingås. Det finns gemensamma krav som måste uppfyllas för att ett äktenskap ska fastställas som giltigt oavsett inriktning eller lagskola. Dessa grundprinciper är samtycke från kvinnan, godkännande från kvinnans förmyndare/beskyddare samt att paret ska vara fria från hinder. Dock finns det ytterligare andra regler som måste följas beroende på lagskolan och på vilken typ av äktenskap som ska ingås. Sindawi menar därför att det inte räcker med de tre förstnämnda reglerna för att ett äktenskap ska fastställas som giltigt.⁹

Vidare diskuterar Sindawi skillnaden mellan det permanenta äktenskapet och mutá-äktenskap. Författaren skriver att mutá-äktenskap har endast två krav för att vara giltiga. Det första är att tidsperioden ska anges och det andra är brudgåvan. Brudgåvans värde skiljer sig från det

⁸ Murata 2014:50–70.

⁹ Sindawi 2013:19–20.

permanenta äktenskapet då det oftast är något av mindre värde. Dessa krav är nödvändiga villkor för giltigheten av denna typ av äktenskap enligt Sindawi. Om man inte anger tidsperioden i kontraktet övergår typen av äktenskap omedelbart till det permanenta. Det permanenta äktenskapet är oftast officiellt och har ett annat syfte som att bilda familj. Det tidsbegränsade äktenskapet är oftast hemligt och syftet blir att legitimera sexuellt umgänge. Enligt Sindawi är alla shiamuslimska inriktningar ej överens om huruvida mutá-äktenskap är tillåtet eller ej. Mutá-äktenskap praktiseras mest bland imamiterna eller tolvorna.¹⁰ Sindawi tar upp olika hadither som både sunniter och shiiter använder sig utav för att argumentera för och emot tidsbegränsat äktenskap. Slutligen skriver författaren att bedömningen av huruvida tidsbegränsat äktenskap är förbjudet eller ej bedöms utifrån samma källor vilket vidare har lett till polemik bland dagens islamiska jurister.¹¹

Boken *Law of Desire. Temporary Marriage in Shi'i Iran* (1989) av antropologen Shahla Haeri är baserad på fältarbete i Iran under 1970 och 1980. Hon undersöker hur mutá-äktenskap har praktiserats historiskt i Iran samt vid tiden för hennes fältarbete. Hon tar upp skillnader mellan det permanenta och mutá-äktenskapet. Genom intervjuer med flertal personer bosatta i Iran kommer hon fram till att synen på mutá-äktenskap har en mycket skiftande karaktär beroende på syftet bakom äktenskapet. Hon menar även att det ej är enbart män som initierar mutá-äktenskap utan också kvinnor.¹²

¹⁰ Sindawi 2013:66–69.

¹¹ Sindawi 2013:68–69.

¹² Haeri 1989.

Kapitel 2 Bakgrund

2.1. Kort beskrivning av shia och sunni-uppdelningen.

Skillnaden mellan sunni och shia islam kan beskrivas systematiska och historiska, som en fråga om ledarskap samt orättvisa. Denna särindelning har lett till olika tolkningar av det islamiska budskapet och de religiösa källorna trots samma kanon.

Osäkerheten började träda fram efter Mohammeds död år 632 enligt nutida shiamuslimer. Själva benämningen av Sunni och Shia fanns inte vid denna tid. De som nutiden kallas för Sunnimuslimer menar att muslimerna själva skulle ta ställning och ville inte låsa valet av ledare i ett system. Utan föreslog konsensus vid valet av företrädare, vilket blev fallet då. Shiamuslimer däremot hävdade att ledningen skulle stanna inom profetens familj. Nutida religiösa Shia och Sunnimuslimer argumenterar för detta på olika sätt och genom olika hadither.¹³ Dock är det viktigt att nämna att det finns olika sätt att tolka orsaken till särindelningen mellan Shia och Sunni-muslimer. Lesley Hazleton skriver att det finns olika händelser som betonas av shiamuslimer och var mindre betydelsefulla för sunnimuslimer beroende på tolkningen och upplevelsen. Ett exempel är händelsen vid Ghadir Khumm där profeten sägs ha valt ut Ali som sin efterträdare. I talet utropade profeten Ali ibn Abi Talib (profetens kusin och svärson) som de troendes "mawla". Denna händelse firas än idag av shiamuslimer. Värt att nämna är att det finns skillnader i tolkningen av händelsen i Ghadir al-Khum mellan shiiter och sunniter. Enligt Shiamuslimer innebär detta att profeten Mohammed hade redan då pekat ut sin rättmätige både världsliga och andliga efterträdare-imamen Ali ibn Abi Talib. Däremot anser Sunniter att talet som gjordes av profeten uttrycker endast Mohammeds vänskap och kärlek till Ali ibn Abi Talib.¹⁴ Ett annat exempel är berättelsen om slaget vid Karbala år 680 om Alis son och den tredje imamen Hussein ibn Abi Talib är särskilt viktigt. Han blev mördad av en övermäktig sunnitisk armé tillsammans med hans följeslagare. Slaget vid Karbala skedde i Irak under den tionde dagen av den muslimska månaden *muḥaram*. Denna dag (*Ashura*) har blivit en religiös högtid för shiamuslimer och firas till påminnelse av martyren Hussiens död.¹⁵ Enligt den shiitiska historieskrivningen

¹³ Hedin 2005:38.

¹⁴ Hazleton 2010:130.

¹⁵ Hylén 2007.

stängdes shiiterna ute från den makt de var avsedda att ha. Det blev därför viktigt att kämpa emot upplevelsen att vara orättvist behandlad och att stå emot politiskt förtryck. Denna händelse förklarar shiamuslimernas roll som förtryckt samfund. Orättvisan som upplevdes av denne samfund blev en central orsak för särdelningen.¹⁶

2.1.1. Synen på ledarskap

Sunnimuslimer hävdar att valet av ledare ska ske enligt profetens hadith, där profeten har uttalat: mitt samfund kommer aldrig att enas om något felaktigt.¹⁷ Med hänvisning till denna hadith utvecklade man *ijma* (konsensus) till juridisk auktoritet. *Ijma* innebär överenskommelse inom en grupp muslimer om en viss fråga. För sunnimuslimer räcker det med att denna grupp innehåller muslimer. Däremot, för shiamuslimer så måste denna grupp innehålla minst en shiaimam.¹⁸

För sunnimuslimer ska den slutliga religiösa auktoriteten i idealt ligga i samfundets konsensus (*ijma*). För shiamuslimer är imamen den slutliga auktoritativa uttolkare av Guds vilja så som den formuleras i shiamuslimsk islamisk rätt. Imamen är den som ger ständig gudomlig vägledning enligt shiamuslimer. Sunniter anser inte att det kan komma fler religiösa ledare som är gudomligt inspirerade och som har rätt till att omtolka Koranen. Sunniter förnekar samtidigt imamerna som ofelbara och syndfri.

Shiamuslimer tror att Gud inte gav hela uppenbarelsen till Muhammed utan att Gud har överlämnat resten av det gudomliga budskapet till imamen Ali. Medan sunnimuslimer tror att profeten Mohammed har fullbordat Guds budskap och meddelat den slutliga gudomliga uppenbarelsen på jorden.¹⁹

2.1.2. Rättsskolorna

Profeten Muhammed var den juridiska källan som muslimerna anropade vid tvistefrågor. Kort efter profetens död utvecklades olika källor för att fatta beslut om nya företeelser i samhället. Dessa källor användes när profetens *sunna* och Koranen inte kunde ge vägledning eller svar. En av de första källorna som användes är *ijma* och *ijtihad*. *Ijma* innebär att det skulle finnas enighet bland religiöst lärda om en viss fråga genom samråd. Medan *Ijtihad* innebär att man

¹⁶ Hazleton 2010:147.

¹⁷ Al-Hakim 1/116. Se även hadithen i al-Tirmidhi 4/2167. Se också Mishkat, 1/173.

¹⁸ Hazleton 2010:50,

¹⁹ Hedin 2005:47.

skulle anstränga sig intellektuellt för att nå fram till en intellektuell åsikt. Utifrån ijtihad har det växt flertal andra källor vilket var konsekvensen av oenigheterna om tolkningen av den islamiska lagen. Under abbsidernas period vid makten (750-762) gjordes första försöken att skapa ett enhetligt islamiskt rättssystem. Abbisiderna stödde *ulama* (de religiöst lärda) att skapa ett effektivt islamiskt rättssystem vilket resulterade i att fyra olika sunnitiska rättsskolor etablerades. Den *hanafitiska*, den *malikitiska*, den *hanbalitiska* och den *shafitiska* lagskolan. Den shafitiska lagskolan skiljer sig från de andra lagskolorna då dess grundare: Muhammed ibn Idris al-Shafi'i utvecklade egen teori baserad på Koranen. Al-Shafi'i uteslöt hadither som refererar till profetens följeslagare och använde enbart hadither som refererar till profeten Mohammed. Alla fyra skolor har Koranen och profetens *sunnah* som huvudkällor och är överens om att *Qiyas* och *Ijma* är lämpliga källor.²⁰

Enligt shiiterna gick imamslängden i arv och efterträdes av Ali, hans söner, Hassan och Hussein som fick en omätlig betydelse för Shiamuslimer. Efter Hussien följdes andra imamer och en annan grupp inom shia uppstod efter Muhammed ibn al-Baqirs efterträdare, Zaid. Då uppstod Zaidismen som står mycket nära till sunniislams tänkande. Han var omtyckt bland sunnimuslimer och ansågs vara lämplig i alla avseenden utom ett: han var shiit och det var otänkbart och nästintill omöjligt att göra en shiitisk imam till khalif. Zaydiyya erkändes även som shiitisk madhab i Risalat Amman (Ammanbudskapet). Ännu en grupp uppstod efter hans två söner Musa al-Kazim och Ismail. Vid denna tid uppstod ismailiterna (sjuorna) som har haft stor politisk inflytelse. De som höll med Musa al-Kazim är dagens tolvor, dvs imamiterna.²¹

Den Ja'faritiska lagskolan grundades av den sjätte imamen, Ja'far al-Sadiq. Dessutom var Ja'far al-Sadiq lärare till två grundare av de sunnitiska lagskolorna, nämligen den Malikitiska och Hanifitiska lagskolan. De flesta religiöst lärda tolkade Koranen och haditherna genom konsensus. Däremot blev det för Shias del, endast imamerna som fick företrädet till att tolka Koranen och hadither då imamerna anses vara ofelbara. Således blev den ja'faritiska lagskolan den femte lagskolan som skiljer sig i vissa frågor från de sunnitiska lagskolorna.²²

Dessa lagskolor skiljer sig i tolkningen av vissa frågor. Ett exempel är frågan om äktenskap. Mohammed Hashim Kamali skriver att det finns grundläggande regler för att ett äktenskap

²⁰ Pals 2016:119.

²¹ Hedin 2005:44.

²² Olsson & Sorgenfrei 2015:75–76.

ska fastställas som giltigt oavsett vilken typ av äktenskap som ingås. Kamali skriver att den jafaritiska lagskolan ställer krav på att uttrycka explicit de fraser som fastställer äktenskapet. Till skillnad från de sunnitiska lagskolorna som inte har ett sådant krav. Vidare beskriver han att de sunnitiska lagskolorna kräver minst två vittnen för att kunna skriva ett giltigt äktenskapskontrakt. Inom shiitisk lag är detta inget krav för att genomföra äktenskapet. Den sista skillnaden mellan de shiitiska och sunnitiska lagskolorna som nämns av Kamali är att de sunnitiska lagskolorna tillåter män att gifta sig med enbart kvinnor som tillhör *ahl al-kitab* (bokens folk), dvs enbart judiska och kristna kvinnor. Till skillnad med den shiitiska lagskolan som inte har ett sådant krav. Kamali skriver vidare att dessa är grundregler som vanligtvis följs av ytterligare fler regler.²³

2.2. Äktenskap enligt al-Misri, 1994, Reliance of the Traveller.

Följande avsnitt kommer att beskriva äktenskap och äktenskapliga rättigheter/skyldigheter enligt den shafi'itiska tolkningen. Denna tolkning har tagits av Ahmad ibn Naqib al-Misris verk som heter "Reliance of the Traveller" i engelsk översättning. Detta är en klassisk grundprincip för fiqh som är baserat på shafitiska skolans jurisprudence och inkluderar originella arabiska texter och översättningar från klassiska verk av andra religiöst lärda såsom al-Ghazali, al-Nawawi, al-Qurtubi, al-Dhahabi och andra. Detta verk presenterar olika regelverk för den muslimska shafi'itiska jurisprudence. Anledningen till att just den shafitiska lagskolan väljs bland de andra tre rättsskolorna är för att de utvalda representanter för de sunnitiska trossamfundet som har blivit intervjuade följer den shafitiska *madhab* (en beteckning på en islamisk rättsskola). Detta verk är skrivit i slutet av 1368 och översättes till engelska år 1994. Därmed blir det viktigt att nämna att det finns andra tolkningar men denna tolkning är den centrala. Det är viktigt att förstå att detta inte är nödvändigtvis hur den Shafi'itiska lagskolan ser ut idag. Kommande tematiska kategorier har gjorts enligt verkets egna indelningar.

2.2.1. Karaktäristiska drag hos den potentiella bruden.

Enligt al-Misris verk får en man gifta sig om han har råd att betala bröllopet och försörja familjen. Syftet med äktenskapet är sexuella drifter och individen bör ej gifta sig om den

²³ Kamali 2018:90.

sexuella driften inte existerar.²⁴ Dock finns det några karakteristiska drag som al-Misri menar måste finnas hos en potentiell brud. Det viktigaste är religiositet eftersom det är kvinnan som kommer att uppfostra mannens barn och därmed kommer barnen ärva religiositeten från sin mor. Sedan följer: god karaktär, intelligens, bra ryckte och bra familj, oskuld och skönhet.²⁵

2.2.2. Mannen som passande kandidat.

Kvinnan till skillnad från mannen saknar vissa rättigheter vad det gäller rätten att bestämma över vem hon ska gifta sig med. Oftast är det kvinnans förmyndare/ beskyddare som bestämmer vem kvinnan ska gifta sig med. Dock finns det enligt al-Misris verk vissa punkter för vad en passande kandidat för äktenskap bör ha för egenskaper: religiositet, bra hälsa, härkomst och yrke. Vissa tolkas numera som krav medan andra som mindre viktiga. Dock är rikedom inget krav. Det är kvinnan tillsammans med hennes förmyndare som ska bestämma om hon ska gifta sig med en passande kandidat eller inte.²⁶

2.2.3. Frieri.

En man får aldrig be en kvinna om hennes hand om hon befinner sig i hennes *iddah* period (vänteperiod i samband med skilsmässa). Detta gäller oavsett om mannen är död eller fortfarande lever och det gäller oavsett typ av skilsmässa. En man får inte heller fria till en kvinna som redan är gift eller förlovad. Dessutom får mannen inte direkt fria till kvinnan utan ska be om hennes hand via hennes förmyndare.²⁷

2.2.4. Kvinnan som oskuld.

Det finns vissa regler enligt al-Misri som man måste anpassa sig till vad det gäller bortgifte av en oskuld. För det första är det endast kvinnans far eller farfar som har rätten till att gifta bort kvinnan mot hennes vilja. Bröder och andra manliga släkt har inte denna rätt. Däremot rekommenderar den shafi'itiska lagskolan att alltid fråga om kvinnans godkännande oavsett ålder, enligt al-Misris verk. Dessa regler gäller ej om kvinnan inte är oskuld, då krävs det alltid kvinnans godkännande oavsett vem hennes förmyndare är.²⁸

²⁴ Al-Misri 1994:509.

²⁵ Al-Misri 1994:511.

²⁶ Al-Misri 1994:524.

²⁷ Al-Misri 1994:516.

²⁸ Al-Misri 1994:521–522.

2.2.5. Mahr.

Brudgåvan är, enligt al-Misri, mannens fullständiga skyldighet och är ett krav för den shafitiska lagskolan för att få gifta sig. Brudgåvan är ingen bestämd summa av pengar och varierar från ett par till ett annat. Brudgåvans värde skrivs in i äktenskapskontraktet och är kvinnans rättighet. Brudgåvan legitimerar det sexuella umgänget enligt al-Misris verk och är ett viktigt krav för giltigheten av äktenskapet. Kvinnan förlorar sin rätt till brudgåva om de redan har haft samlag innan kvinnan fått den fullständiga brudgåvan. Kvinnan kan dessutom neka mannen samlag om hon inte fått hela brudgåvan. Brudgåvan förblir återbetalningsbar så länge mannen och kvinnan inte har haft samlag. Om det sker en skilsmässa (khul) från kvinnans sida förlorar kvinnan rätten att behålla sin brudgåva. Däremot om det är mannen som begär skilsmässa kvarstår kvinnans rätt till brudgåvan. Om en man inte kan betala hela brudgåvan innan paret har haft samlag har kvinnan rätten att annullera äktenskapet. Däremot kan detta ej ske om de har haft sexuellt umgänge. Om kvinnan fortfarande är oskuld och vänder sig till en *qadi* (domare) på grund av att mannen inte har betalt hela brudgåvan, blir kvinnans ord avgörande för rätten. Detta gäller inte om kvinnan har haft samlag med mannen, då gäller mannens ord för rätten.

2.2.6. Sexuella rättigheter och skyldigheter.

Så fort kvinnan har mottagit brudgåvan blir hon således skyldig att ha samlag med mannen när han önskar. Det är kvinnans skyldighet och mannens rättighet. Dock finns det vissa krav för att detta ska börja gälla. För det första ska kvinnan kunna fysiskt klara av att ha sex. Kvinnan får neka mannen sex i max tre dagar med denna orsak. Dock får mannen inte kräva samlag under kvinnans menstruation. Det är mannens rättighet att kunna njuta av sin kvinna på alla möjliga sätt. Dock är analsex förbjudet då det kan leda till fysisk skada. Enligt al-Misri har mannen rätt till fyra fruar och därför rekommenderar den shafitiska lagskolan mannen att samlag med sin kvinna var fjärde natt. Värt att nämna är att det är endast en rekommendation. Hur många gånger en man ska ha samlag med sin fru justeras enligt behov. Enligt al-Misri rekommenderar den shafitiska skolan ej användningen av preventivmedel då man är emot att döda liv. Dock kan mannen i syfte att inte få barn använda metoden avbrutet samlag.²⁹

²⁹Al-Misri 1994:525–526.

2.2.7. Äktenskapskontraktet.

Det finns vissa krav enligt den shafitiska lagskolan som tas upp av al-Misri för att ett äktenskapsavtal ska vara giltigt. För det första krävs det två vittnen, det krävs bestämd brudgåva, parets godkännande, kvinnans förmyndare samt ett tydligt muntligt anförande som tyder på parets acceptans. Vittnen ska vara två muslimer som ska kunna förstå det språk som talas och kunna se och höra. Vidare krävs den en muslimsk qadi (domare) som säger till att samtliga villkor finns.³⁰

2.2.8. Olika typer av äktenskap.

Enligt den shafitiska jurisprudence har det också funnits olika typer av äktenskap såsom *nikah misyar* som kortfattat innebär att kvinnan ger upp en hel del av hennes ekonomiska och sociala rättigheter. Den stora skillnaden mellan mutá-äktenskap och *nikah al misyar* är att i det senare sätter man ingen tidsbegränsning.³¹

2.3. Äktenskap enligt al-Tusi, 2008, Islamic law and Legal Opinions.

Följande avsnitt kommer att beskriva äktenskap och äktenskapliga rättigheter/skyldigheter enligt den Ja'faritiska tolkningen. Denna tolkning har tagits av Muhammed ibn Ali Abu Ja'far al-Tusis verk som heter "Islamic law and Legal Opinions". Al-Tusi var imamitisk shiamuslimsk teolog, jurist och koran-kommentator från det iraniska provinsen Khorsan. Han författade två av de fyra huvudsakliga Shi'i-böckerna: *Kitab al-Kafi*, *Man La Yahduruhu al-Faqih*, *Tahdhib al-Ahkam* och *Al-Istibsar*. Han är känd som grundaren av den shiitiska jurisprudence. Han har gett viktiga bidrag till struktureringen av ett "Twelver-system" för rättspraxis och teologi. Han är känd som Shaykh al-Taifah (sektens mästare) för sina samlingar av hadith såväl som sitt index över Shiitiska-verk. Anledningen till att den Ja'faritiska lagskolan väljs är för att de utvalda shiitiska informanterna som har blivit intervjuade följer den Ja'faritiska *madhab* (rättskolan). Detta verk är skrivit år 1067 på arabiska och översattes till engelska år 2008. Därmed blir det viktigt att nämna att denna är endast en tolkning bland flera andra Ja'faritiska tolkningar om äktenskap. Det är viktigt att

³⁰ Al-Misri 1994:517–520.

³¹ Al-Misri 1994:522–525.

förstå att detta inte är nödvändigtvis hur den Jafaritiska lagskolan ser ut idag. Kommande tematiska kategorier har gjorts enligt verkets egna indelningar.

2.3.1. Karaktäristiska drag hos den potentiella bruden

Enligt den Jafaritiska lagskolan såsom den Shafitiska lagskolan, ska ett par gifta sig med varandra om de anser sig vara lämpliga för varandra oavsett etnisk tillhörighet och socialt status. En man ska söka efter en kvinna som är religiös och är lämplig för barnafödandet. Valet av kvinnan bör ej vara baserat på framgång eller skönhet. Enligt al-Tusi bör mannen gifta sig med en kvinna som är oskuld. Det är kvinnans religiositet som väger tyngst vid valet av kvinnan.³²

2.3.2. Mannen som passande kandidat

Enligt al-Tusi begår familjen en synd om de nekar en man som vill gifta sig med deras dotter på grund av fattigdom. En passande kandidat enligt verket är en man som är ärlig och har möjligheten att erbjuda kvinnan ett relativt bra liv. Mannen behöver inte vara rik utan här betonar man mannens ärlighet och visdom. Till skillnad från den shafitiska lagskolan så nämns det inget om mannens religiositet.³³

2.3.3. Kvinnans förmyndare

Kvinnans förmyndare/ beskyddare enligt den jafaritiska lagskolan är hennes far, farfar och hennes bröder. Däremot är det endast kvinnans far som har rätten till att gifta bort sin dotter utan hennes samtycke. Minderåriga saknar rätten att neka ett äktenskap. Dock krävs kvinnans samtycke om kvinnan är frisk och mogen. En exakt ålder på när en kvinna blir mogen ges inte. Dock kan en mogen kvinna ej ingå ett permanent äktenskap utan sin fars samtycke. När det gäller mutäktenskap kan en mogen kvinna ingå ett sådant äktenskap utan hennes fars samtycke. Dock gäller detta ej minderåriga. Dessa regler gäller endast en kvinna som är oskuld. Enligt verket kan en kvinna som inte är oskuld fritt bestämma vem hon ska gifta sig med.³⁴

³² Al-Tusi 2008:339–340.

³³ Al-Tusi 2008:340.

³⁴ Al-Tusi 2008:343.

2.3.4. Mahr

Enligt al-Tusi är brudgåvan något som bestäms mellan kvinnan och mannen och sedan nedtecknas i äktenskapsavtalet. Brudgåvan kan vara allt från en Koran till en stor summa av pengar. Brudgåvan är enligt al-Tusi ett krav för giltigheten av det permanenta äktenskapet. Brudgåvan får inte bestå av något haram såsom fläsk eller alkohol. Brudgåvan får inte heller vara att mannen ska jobba för kvinnan. Dessa typer av brudgåvor gör äktenskapet ogiltigt. Såsom inom de shafitiska lagskolan förlorar kvinnan rätten till sin brudgåva om de har haft samlag innan hon mottagit den fullständiga brudgåvan. Kvinnan kan vägra ha samlag med mannen om hon inte har fått hela brudgåvan.³⁵

2.3.5. Vem får man gifta sig med?

Det är förbjudet för kvinnan enligt al-Tusi att gifta sig med sin far, bror, son, farbror, morbror och barnbarn. Det är förbjudet för mannen att gifta sig med sin pappas fru eller sin sons fru. En kvinna och en man som inte är biologiska syskon men som ammat från samma mor får inte heller gifta sig med varandra då de betraktas som syskon. Dessa regler gäller både det permanenta äktenskapet och mutá-äktenskap. Två systrar får inte heller vara gifta med samma man oavsett typ av äktenskap. I det permanenta äktenskapet får en man ej vara gift med mer än fyra fruar samtidigt. Om en man redan har tre fruar och gifter sig med ytterligare två under samma äktenskapskontrakt måste han enligt al-Tusi omedelbart lämna den som han inte har haft samlag med. Däremot om mannen gifter sig med två kvinnor under separata äktenskapskontrakt, gäller det som skrivs först om den andra kvinnan inte har haft samlag med mannen. Inom det permanenta äktenskapet ska en man gifta sig med en muslimsk kvinna. Men om han mot sin vilja skulle tvingas gifta sig med någon annan rekommenderar al-Tusi att endast gifta sig med kvinnor som tillhör *ahl al-kitab* (bokens folk). Dock är det väldigt viktigt att kvinnan efter äktenskapet följer den islamiska lagen och avstår från allt som uppfattas som haram.³⁶

2.3.6. Olika typer av äktenskap

Inom den ja'faritiska lagskolan finns det olika typer av äktenskap. Det första är det permanenta äktenskapet och som är den vanligaste. Det permanenta äktenskapet kan ingås i

³⁵ Al-Tusi 2008:344–347.

³⁶ Al-Tusi 2008:332–336.

syftet att skaffa familj är oftast officiellt. Det permanenta äktenskapet upphör att gälla genom skilsmässa eller vid dödsfall. Det permanenta äktenskapet kräver vittnen, brudgåva, förmyndare och parets samtycke. Således följer en hel del skyldigheter och rättigheter som är kopplade till det permanenta äktenskapet. Mutá-äktenskapet har inte samma villkor. Mutá-äktenskapet upphör så fort tidsperioden går ut. Det finns två villkor för det mutá-äktenskapet, brudgåvan och tidsperioden. Tidsperioden och brudgåvan ska vara beskrivet i äktenskapskontrakten. Denna typ av äktenskap kallas oftast för ”tillfälliga” äktenskap, vilket enligt al-Tusi verk felaktigt då de är tidsbestämda. Det finns även en annan typ av äktenskap inom den jaf´ritiska lagskolan, nämligen äktenskap med slavar.³⁷

2.3.7. Mannens och kvinnans rättigheter.

En man som är gift med en minderårig kan fullborda äktenskapet när flickan har fyllt nio år. Det är *makruh* (klandervärt) att ha samlag i soluppgång och solnedgång, när det är fullmåne, när det är jordbävning, när det är storm och när mannen precis har kommit hem från en resa. Vid samlag får mannen inte vara helt naken och paret får inte heller vara riktade mot Mecka. Det är även avskyvärt att prata under samlag om det inte handlar om Allah (gud). En man och en kvinna får inte heller titta på varandras könsorgan. En man med fyra fruar ska fördela nätterna jämt mellan fruarna för att undvika orättvisa. Dock kan en fru överge, om hon vill, några av hennes dagar till en annan fru. analsex är förbjudet och avbrutet sex rekommenderas ej.³⁸

2.3.8. Mutá-äktenskap.

Mutá-äktenskap kan ingås utan vittnen och utan förmyndarens närvaro. Det enda kravet är att brudgåvan och tidsperioden behöver fastställas. Om tidsperioden inte finns angivet på äktenskapskontraktet omvandlas synen på äktenskapet till det permanenta. Dessa är de enda reglerna som finns för att mutá-äktenskap ska vara giltigt. Utöver det finns det enligt den al-Tusi verk några rekommendationer som paret ska förhålla sig till. Ett exempel är iddah-perioden, dvs vänteperioden för kvinnan efter att det tidsbegränsade äktenskapet har upphört. Dock är dessa inga fastställda regler, dvs äktenskapet räknas fortfarande som giltigt om paret inte följer dessa rekommendationer. Al-Tusi skriver att den jaf´ritiska lagskolan

³⁷ Al-Tusi 2008:331.

³⁸ Al-Tusi 2008:347–349.

rekommenderar mannen och kvinnan att komma överens om vilka dagar som de ska träffas och ha samlag. Dessa regler är sådana som mannen och kvinnan själva kan komma överens om. Dessa regler kan vara, om paret så vill, skrivna i äktenskapskontraktet för att undvika missförstånd. Mutá-äktenskapet går ej att förlängas utan måste göras om på nytt efter att tidsperioden på förgående äktenskap har upphört. Dock kan äktenskapet avslutas tidigare om både kvinnan och mannen är överens om det, annars gäller kontraktens tidsperiod.

En man kan ingå ett mutá-äktenskap med en icke-muslimsk kvinna. Dock blir det hans ansvar att se till att kvinnan avstår från allt som inom islam anses som haram. Exempelvis alkohol och fläskkött. Om flickan är minderårig och oskuld krävs hennes fars samtycke. Om flickan är över nio år kan hon bestämma själv och hennes fars tillstånd behövs ej. Om äktenskapet inte har fullbordats och mannen vill avsluta äktenskapet innan tidsperioden har tagits slut har mannen rätt till att få tillbaka hälften av brudgåvans värde.

Till skillnad från det permanenta äktenskapet har mannen inom mutá-äktenskapet rätt till att gifta sig tidsbegränsat med hur många kvinnor som helst. Dock rekommenderar den jaf'ritiska lagskolan att inte ha fler fruar än fyra samtidigt. Iddah perioden för mutá-äktenskapet är 45 dagar, dvs en menstruation till skillnad från det permanenta äktenskapet där vänteperioden är upp till fyra menstruationer och tio dagar.³⁹

2.4. Muslimer i Sverige

Den främsta drivkraften av islams tillväxt i Sverige är imigrationen. Den muslimska närvaron blev först tydlig under 1970-talet. Eftersom vid denna tidpunkt började fler muslimer att efterfråga islamiska institutioner som moskéer och församlingar. Det blev alltmer viktigt för muslimska familjer med barn att erbjuda kulturell, språklig och religiös fostran. Följaktligen har fler religiösa muslimska skolor startats i Sverige med undervisning i det egna språket. Dock är det viktigt att nämna att det finns många människor med muslimsk bakgrund som väljer en sekulär livsstil men trots allt identifierar sig som muslimer. Eftersom det är förbjudet att registrera religionstillhörighet i Sverige blir det omöjligt att med säkerhet ange antalet muslimer i Sverige.⁴⁰

³⁹ Al-Tusi 2008:354.

⁴⁰ Ouis & Roald 2003:75.

Islam som religion har alltid haft en stor betydelse och inflytande på samhället. Dessutom har religionen islam spelat, det senaste århundradet, en viktig politisk roll som har påverkat världsutvecklingen. Dock har religionen inom Europa de senaste åren isolerats från den politiska utvecklingen. Vilket gav upphov till ökad individualism. Sverige är en av de länderna som har ansetts att det är viktigt att skilja mellan politik och religion för att tillgodose kraven på mänskliga rättigheter. Sedan upplysningen har de flesta länderna i Europa moderniserats. Vidare har detta lett till en grundlig omvandling som bland annat har satt den enskilda människan i centrum på ett sätt som tidigare varit ovanligt. Därmed blir det viktigt att etablera sådana trossamfund som blir ett dialogforum mellan den enskilda individen och staten/samhället.⁴¹

Det senaste 100 årens invandring har omvandlat Sverige från ett homogent religiöst land till ett mångreligiöst land. I slutet av 1900-talet har den muslimska befolkningen ökat och blivit en minoritetsbefolkning med behov av gemenskap. För att motverka isolering samt segregering betonades integrerings betydelse. Islamiska församlingar blev en form av åtgärdsplan för att främja muslimernas integration och påverka muslimernas utveckling med stöd av staten. Utöver bön erbjuder många islamiska församlingar föreläsningar och studiecirkel om integration och om att leva som muslim i det svenska samhället. Svenska muslimska församlingar ger fortfarande ett värdefullt bidrag till integrationssträvanden och blir därför viktiga för muslimer i Sverige.⁴²

Muslimska invandrare som vill gifta sig i Sverige följer den muslimska traditionen och därför har den svenska staten erbjudit vissa imamer vigselrätt. Den muslimska vigselrätten följer både den svenska och den muslimska traditionen. Äktenskapet ingås enligt de muslimska äktenskapliga reglerna och registreras sedan på skatteverket. Paret registreras som gifta både religiöst och juridiskt. Ett äktenskap som förrättas utan vigselrätt blir juridiskt ogiltig.⁴³

⁴¹ Hedin 2005:10.

⁴² Stenberg & Lagervall 2016:30.

⁴³ Roald 1954:63.

Kapitel 3 Metod

3.1. Vad innebär det att använda intervju som metod?

Forskningsmetoden som valdes för denna undersökning var intervjuer. För att kunna besvara mina frågeställningar har jag valt att använda mig utav intervjuer med fyra trossamfund här i Sverige varav två sunnitiska och två shiitiska. Intervjuns syfte är att samla information som anpassas till utvalda informanter och det som huvudsakligen ska undersökas. Att använda intervju som metod innebär att man väljer relevanta informanter som undersökningen kommer att basera sitt resultat på. Det informanterna kommer att ge som svar blir resultatet för undersökningen som görs. Dock är det viktigt att notera att deras svar bygger på egna tankar, tolkningar eller/och upplevelser. Därför är det svårt att generalisera resultatet på gruppen som undersöks. Det beror på att det är kommunikationen mellan intervjuaren och informanterna som blir föremål för analys.⁴⁴ Intervjuaren och den tillfrågade har olika roller. Intervjuaren ställer frågor och söker svar och respondenten ger relevanta svar som är begränsade till frågorna som ställs. En intervjustudie bedöms utifrån dess reliabilitet och validitet. Dessa bedömer trovärdigheten och pålitligheten av resultatet, vilket är oftast svårare att bedöma i en kvalitativ studie än i en kvantitativ studie.⁴⁵

En intervju kan delas in i tre faser. Förberedelse där man förbereder och formulerar frågorna man vill ställa. Genomförande där intervjun genomförs och frågorna ställs samt efterarbete där svaren bearbetas och diskuteras. Det finns olika typer av intervjuer, den lämpligaste intervju typen väljs beroende på problemområdet man vill undersöka. Det finns bland annat individuella intervjuer, gruppintervjuer, informella och formella intervjuer.

3.2. Urval

Urvalet av samtliga samfund gjordes genom en sökning på nätet. Tio samfund kontaktades och fyra samfund visade intresse. Av dessa var två sunni och två shia. Resterande trossamfund ville ej medverka. All kontakt skedde via mejl, sedan via Whatsapp och telefonsamtal. Det fjärde trossamfundet kom jag i kontakt med genom ett av dessa tre trossamfundens rekommendation.

⁴⁴ Lantz 2013:10.

⁴⁵ Lantz 2013:39.

Samtliga respondenter fick svara på åtta öppna frågor och jag har strävat efter att få informanterna att själva berätta om sina tankar kring mutá-äktenskap. Således valdes en semistrukturerad intervjuform där samtliga respondenter fick samma huvudfrågor. Följdfrågorna som ställdes berodde på respondenternas svar och kom därför att bli olika. Samtalen gled ibland in på andra områden och då försökte jag aktivt att styra tillbaka samtalet till huvudämnet. Ingen av respondenterna kunde flytande svenska och därför gjordes alla intervjuer på arabiska. Jag ville få så utförliga svar som möjligt och eftersom arabiska är mitt modersmål blev det möjligt för oss att kunna genomföra intervjun på arabiska. Modern standard-arabiskan talades för det mesta ej utan dialekten anpassades beroende på landet respondenten kom ifrån. Valet av språk och dialekt anpassades till respondenten. Davidsson nämner vikten av att behärska samma språk som respondenter. Hon skriver att om en intervjuare genomför en intervju med någon som inte tillräckligt behärskar språket som talas kan det resultera i felaktigt resultat på grund av begränsat ordförråd.⁴⁶

3.3. Förberedelser

Innan intervjuerna genomfördes behövde jag först skapa en intervjuguide. När den var klar och frågorna hade någorlunda formulerats började jag söka upp olika muslimska trossamfund. Jag kontaktade tio olika muslimska samfund den 25:e oktober via mejl och fick svar av tre. I mitt mejl presenterade jag mig själv och skrev att jag behöver intervjua en representant som kan tala om församlingens syn på mutá-äktenskap. I mejlet berättade jag också om deras rätt att vara anonyma och att vi kunna genomföra intervjun var och när de ville. Jag skrev mejlet på både svenska och arabiska. Svenskan kom först och sedan arabiskan. Trossamfunden tackade inte ja direkt utan begärde mer specificerade detaljer om mitt projekt och frågade om jag kunde skicka frågorna jag tänkte ställa i intervjun i förväg. Frågorna skickades och de tre trossamfunden accepterade att delta. De bestämde tid och plats för intervjuerna.

3.4. Genomförandet

Frågorna som förbereddes innan intervjun ställdes i sin ordning utan avvikelser. Jag som intervjuare deltog inte i konversationen utan ställde frågorna och bekräftade svaren. Samtliga informanter valde att vara anonyma och orsaken till det kommer att diskuteras i nästa avsnitt under etiska överväganden. Jag träffade informanterna i olika miljöer och alla informanter

⁴⁶ Davidsson:2011:310-315

medverkar under fingerade namn för att skydda deras anonymitet. Alla respondenter var män och vidare specifika detaljer kan inte ges på grund av anonymitetsskyldigheten. Jag presenterade mig själv och informerade om hur jag hade tänkt att lägga upp intervjun. Jag bad sedan samtliga respondenter att rikta sina tankar åt endast det vi hade tänkt prata om. Innan jag började varje intervju förklarade jag syftet med mitt projekt. För att få respondenten att känna sig bekväm och avslappnad informerade jag om rätten att vara anonym samt rätten till att avbryta samtalet utan att behöva förklara varför.

3.4.1. Första shiitiska trossamfund – Ali.

Första intervjun gjordes med ett shiitiskt trossamfund i ett offentligt bibliotek den 26:e oktober kl. 11.00. Ali är 53 år gammal och är en representant för detta samfund. Dessutom är han en imam och leder fredagsbön i en moské. Vi satt i ett grupprum och innan jag satte igång med intervjun gav jag all information om intervjuns upplägg och projektets syfte. Intervjun tog cirka 35 minuter och spelades in via mobilen. Ali hade fått frågorna i förväg och förberett svaren. Ali fick själv välja tid och plats för genomförandet av intervjun.

3.4.2. Andra shiitiska trossamfund – Hussein.

Detta samfund kom jag i kontakt med genom det första shiitiska trossamfund. Jag frågade Ali efter intervjun om han kände andra representanter för shiitiska trossamfund i Sverige och han skickade senare namn och telefonnummer till några han känner. Jag kontaktade Hussein via whatsapp och frågade om han ville ställa upp på intervju. Tre dagar senare fick jag ett samtal av honom och han berättade först att han inte ville medverka i intervjun och ville skicka svaren skriftligt på grund av dåliga erfarenheter. Jag berättade om rätten att vara anonym och lovade att han skulle få läsa svaren innan uppsatsen publiceras. Intervjun tog cirka 40 minuter och spelades in via mobilen. Hussein fick frågorna i förväg och fick själv bestämma tid och plats. Intervjun genomfördes den 28:e oktober i en moské strax efter Asr-bönen kl. 15.00. Hussein är 45 år gammal och är imam och representant för detta samfund.

3.4.3. Första Sunnitiska trossamfund – Khalid.

Första sunnitiska trossamfund kom jag i kontakt med genom mejl. Efter flera försök med andra sunnitiska trossamfund accepterade två representanter för sunnitiska trossamfund och Khalid var en av dem. Khalid är 39 år och är en religiös lärd som folk vänder sig till vid religionsfrågor. Khalid är en imam och blir oftast kallad till andra muslimska församlingar för

att föreläsa om islam. Khalid fick själv bestämma tid och plats för intervjun. Khalid är den enda av respondenterna som inte frågade efter frågorna på förhand. Han accepterade intervjun och vi träffades på ett bibliotek. Jag inledde intervjun med att ge information om mitt projekt och syftet samt meddelade om rätten att vara anonym och rätten att avbryta intervjun. Intervjun genomfördes den 29:e oktober kl. 11.30 och tog ca 45 minuter. Intervjun spelades in med mobilen. Khalid sa i början att han inte ville vara anonym men efter intervjun ändrade han sig. Khalid hade med sig Koranen och en samling av hadith-böcker, skrivna på arabiska.

3.4.4. Andra sunnitiska trossamfund – Mustafa.

Jag kom i kontakt med Mustafa genom att mejla till församlingens mejladress och jag fick svar efter ca en vecka. Intervjun gjordes den andra november kl. 10.00 och tog ca 30 minuter. Plats och tid valdes av mig. Vi träffades på ett bibliotek. Intervjun spelades in med mobilen. Jag inledde intervjun med att presentera mig själv och berätta om projektets syfte. Mustafa hade fått frågorna i förväg och förberett svaren. Mustafa är 54 år och är representant för detta sunnitiska samfund.

3.5. Efterarbete

Efter varje intervju valde jag att skriva ut en selektiv transkribering. Jag valde ut de viktigaste delarna av intervjun. Jag försökte göra det så snabbt som möjligt för att skicka de till informanterna. Jag fick inget svar från informanterna efter att ha skickat dem svaren. Intervjuerna har jag dokumenterat med hjälp av en mobil. När jag i uppsatsen citerar vad mina informanter har sagt har jag gjort detta utifrån hur det faktiskt lät i intervjun. Således har citaten en talspråks-karaktär och saknar grammatisk korrekthet. Jag har undvikit att skriva om upprepningar och stakningar där de inte tillför citaten något. Detta markeras med hakparentes, för att läsaren ska förstå, enligt följande princip [...]. I vissa fall har jag även lagt till vissa ord i citaten för att läsaren ska förstå vad informanten menar. Detta markeras också med parentes (). Genom att följa dessa principer skriver Karlsson att det underlättar för läsaren att förstå den faktiska betydelsen av det som skrivs.⁴⁷ I vissa fall har jag skrivit ord på arabiska och översatt de i parentes till svenska. Intervjuerna transkriberades på arabiska och sedan har utvalda delar översattes till svenska i uppsatsen. I de fall jag endast delvis transkriberat intervjuerna har jag valt att bortse från delar som inte är relevanta och som inte berör min

⁴⁷ Karlsson 2007:51.

frågeställning. Exempelvis när samtalen hade hamnat långt ifrån mitt ämnesområde. Slutligen har jag använt mig utav en förenklad transkribering där jag skriver orden enligt hur de uttalades för att underlätta för läsaren.

3.6. Svårigheter.

Jag upplevde att det var betydligt svårare att intervjua de sunnitiska trossamfunden då det saknades intresse. Jag kontaktade cirka 5 olika sunnitiska trossamfund, alla fem svarade men endast två av de ville medverka. Resterande trossamfund kritiserade Mutá äktenskap och svarade kortfattat att det är haram och omoraliskt och därför ville de inte delta. Det var även svårt att få tag på shiitiska trossamfund då endast en av de som kontaktades svarade.

Det har även varit svårt att formulera intervjufrågorna på ett sätt där det går att ställa frågorna till respektive grupp. Jag upplevde att jag hade färre frågor jag ville ställa till de sunnitiska trossamfunden och fler frågor till de shiitiska trossamfunden. Detta beror på att jag redan visste att de var mer relevant för de shiitiska trossamfunden än de sunnitiska. Innan jag började formulera frågorna till intervjun hade jag läst mycket om mutá-äktenskap och hade därför specifika frågor som ibland var mer relevanta för shiasamfunden än sunnisamfunden. Temat som jag har valt gjorde att jag behövde vara mycket medveten om sättet jag ställde frågorna på för att de inte skulle uppfattas som personliga.

Vidare upplevde jag obehag genom att ställa vissa frågor på grund av att jag är en kvinna och informanterna var män. Eftersom ämnet som berördes var sensuellt, känsligt och privat. Dessutom blev jag nervös av tanken på att intervjua religiöst lärda män.

3.7. Etiska överväganden

Intervjuerna har genomförts med beaktande av forskningsregler relaterade till samtyckskrav, informationskrav, nyttjandekrav och konfidentialitetskrav. Samtyckskravet uppfylldes genom att få deltagarna att fritt bestämma om de ville delta i undersökningen eller inte samt genom att informera att de kunde avbryta samtalet fritt utan att ange orsak. Informanterna gav sitt samtycke genom att komma på intervju och besvara frågorna. Informationskravet uppfylldes genom att informera skriftligt och muntligt om projektet syfte och genom att de fick frågorna i förväg. Informationen gavs muntligt på arabiska av mig. Informationen omfattade en redogörelse om projektets syfte, användning av svaren och intervjuens upplägg. Konfidentialitetskravet uppfylldes också genom att samtliga informanter har fått läsa en

transkribering av svaren och genom att samtliga informanter har anonymiserats. Materialet kommer att användas endast vid denna studie och inspelningarna förvaras. Alla informeras om hur svaren skulle användas och i vilket syfte.⁴⁸

Jag tydliggjorde för samtliga informanter att de inte hade förpliktelse att svara på alla frågor och fick avsluta eller pausa när de vill. Franenberg skriver om detta och menar att sådana medel blir viktiga för att få respondenten att känna sig trygg och säker, vilket därmed ger relevanta svar som resulterar i konkreta slutsatser. Dock var det ingen av respondenterna som avbröt intervjun eller avstod från att svara på några frågor.⁴⁹

En intressant aspekt är att jag som intervjuare kommer från samma land som informanterna. Det hade varit omöjligt att använda intervjumetoden om jag inte var arabisktalande. All kontakt som skedde med samtliga informanter skrevs på både arabiska och svenska. Samtliga informanter svarade på arabiska och blev därför det språk som talades under intervjuerna. Jag tror att det är en viktig anledning till att de valde att genomföra intervjuerna och gav sitt samtycke. Informanternas tilltro till mig kan ha påverkats av att vi har en gemensam kultur, religion och språk. Samtidigt som detta kan vara något negativt. Enligt Harways beskrivning ligger det en problematik i att jag som intervjuare är från samma land och har samma kultur som informanterna. Han menar att detta resulterar oftast i ett omedvetet perspektiv på ämnet eller förutfattade meningar gällande informanternas svar. Vilket därmed påverkar förarbetet och genomförandet av intervjun.⁵⁰ Detta är något jag själv upplevde var svårt. Eftersom jag redan hade kännedom om ämnet som skulle undersökas och eftersom jag kommer från en kultur där detta ämne är aktuellt, var det en utmaning för mig att formulera frågorna utan att det framstod som jag redan hade svaren.

Samtliga informanter har valt att vara anonyma. Detta beror på att det är ett kontroversiellt ämne som studeras och att informanterna kommer från minoritetsgrupper här i Sverige. En annan orsak till detta kan vara att argumenten som förs av samtliga informanter kan provocera andra grupper och skapa ytterligare polemik mellan muslimer. Det är en studie som berör de två största muslimska inriktningar och mutá-äktenskap är ett känsligt ämne som har varit

⁴⁸ Hildur & Lövgren 2019:70–80.

⁴⁹ Franenberg 1993:29.

⁵⁰ Harway 1988.

föremål för långvarig debatt. Samtliga informanter uttryckte att konflikten mellan dessa två inriktningarna har delvis tonats ner och därför ville respektive informant vara anonym.

Judith Bell skriver att det är viktigt att kunna garantera respondenterna frivillighet, konfidentialitet och integritet. Om dessa etiska krav inte uppfylls ska man avstå från att göra en intervju. Hon skriver även att man ska ta hänsyn till att vissa kan ha haft dåliga erfarenheter av att delta i intervju och forskningsprojekt.⁵¹ I mitt fall hade Hussein haft dåliga erfarenheter och ville först inte ställa upp på en intervju. Hussein fick de etiska reglerna förklarade och kunde därefter fatta ett beslut som resulterade i att han deltog. Det som hade hänt var att Hussein hade tidigare medverkat i en intervju och blivit sedan anklagad för ord han inte hade sagt. Därför ville Hussein först skicka svaren till mig skriftligt, för att ha bevismaterial. Det är ett exempel på en konsekvens av att dessa etiska principer inte uppfylls av intervjuaren. Enligt Davidsson blir det därför viktigt för informanter att vara medveten om sina rättigheter.⁵²

Det har varit en utmaning att arbeta med intervju som metod då det har krävt ett stort mått av självreflexivitet. Under mina intervjuer har jag varit fullt medveten om att jag som intervjuare påverkar mina respondenter på olika sätt. Det finns olika faktorer som påverkar det material som blir resultatet av intervjun. Exempel på sådana faktorer är hur vi klär oss vid intervjutillfället, ålder, status/klass, religionstillhörighet, språk och kulturell bakgrund. Under alla intervjuer har jag haft på mig en slöja för att visa respekt till respektive informant. Jag har valt att ta på mig slöja för att visa respekt och uppskattning. Utifrån egen upplevelse och uppfattning uppskattades detta av samtliga informanter då det blev en slags meta-kommunikation där jag genom min slöja gav en uppfattning om att jag tillhör deras grupp.⁵³

Vidare påverkar min egen kulturella bakgrund och min tidigare kunskap om ämnesområdet de frågor jag ställer och därmed tolkningarna jag sedan gör i min analysdel. Hur jag som student positioneras av mina informanter, som ”insider” eller ”outsider”, är också en faktor som påverkar projektresultatet. Vem mitt projekt riktar sig till är en annan aspekt som påverkar framställningen.⁵⁴ I mitt fall var jag en insider då jag tillhörde samma kultur, talade samma språk och delade samma etniska bakgrund. I vissa fall var jag en outsider för att det

⁵¹ Bell 2006:38.

⁵² Davidsson 2011:198–201.

⁵³ O’Reilly 2010:87.

⁵⁴ Farahani 2010:115–118 och Davidsson 2011:311.

var otydligt för respektive samfund om jag är en shia eller sunni-muslim. Det fanns en oro och en försiktighet som jag kunde känna av hos de samtliga informanter när de kom till ämnen som berör den ”andra” gruppen. Det fanns även en oro hos dem för att mitt ämnesval skulle resultera i en generaliserad framställning av shia och sunni-muslimer.

Min kulturella bakgrund och språk kan ha påverkat materialet jag har fått av mina informanter. Jag vet redan att det finns vissa ord på svenska som får mindre eller större betoning på arabiska. Ett exempel är när jag började ställa frågor om mutá-äktenskapets syfte och började prata om sex. Jag upplevde att samtliga informanter tyckte att det var pinsamt att prata om sex och njutning med mig som kvinna på arabiska. Personligen tror jag att om intervjun hade gjorts på svenska hade samtliga informanter pratat mer öppet om den sexuella njutningen som berör mutá-äktenskap. Något annat som jag la märke till är att så fort vi började prata om sex och sexuellt umgänge bytte samtliga informanter dialekt till akademisk arabiska eller så kallad standard-arabiska. Jag som en kvinnlig student kan också ha påverkat mina informanternas svar och materialet. Samtliga informanter har varit män som är 39 år gamla och äldre. Att prata med en yngre kvinna om ett sådant känsligt ämne kan därför leda till försiktighet när det kommer till frågor om sex, njutning och prostitution.

Värt att nämna är att jag har varit uppriktig mot mina informanter och berättat vart jag själv är ifrån och att jag är muslim. Vid ett intervjutillfälle berättade jag att jag var shiamuslim och jag upplevde att denna information har påverkat det bemötandet jag fick av informanten. Det kan även ha fått honom att tona ner sina känslor kring institutionen av respekt för mig. Slutligen påverkar vilka frågor vi ställer och hur vi som forskare presenterar oss själva materialet vi får. Det blir därför omöjligt att hävda objektivitet.⁵⁵

⁵⁵ Karlsson 2007:46.

Kapitel 4 Teori

Teorin kommer att basera på Korantolkning och olika principer för *tafsir*.

Förklaringsmodellen av tafsir vetenskap kommer att följa det perspektiv som presenteras i ett urval av artiklar redigerad av Jane Dammen McAuliffes.⁵⁶ Huvudsakligen beror det på att hela studiet bygger på olika tolkningar av samma vers och oftast samma hadither. En annan viktig aspekt till varför forskning om *tafsir* är relevant som teoretiskt perspektiv i denna uppsats är för att informanterna hänvisade enbart till Koranen och sunnah i sina tolkningar av mutá-äktenskap och inte till specifika religiöst lärda eller representanter till fiqh.

Tafsir vetenskap utgår från att det finns korrekta respektive inkorrekta sätt att tolka de islamiska källorna.⁵⁷ Jalal al-Din as-Suyoote diskuterar olika metodologier för tafsirvetenskap och skriver att tolkaren bör förhålla sig till *tafsir bi-l-riwayah* eller *tafsir bi-l-mathur* för att tolka Koranen korrekt. Tafsir bi-l-riwayah eller tafsir bi-l-mathur innebär att tolka svårtolkade passager ur Koranen genom Koranen eller genom hadither. Syftet med denna metodologi är att fastställa de ursprungliga autentiska källorna av islam. När det gäller hadith, krävs det att de ska ha en sund basis (riwayah) och en komplett kedja av återberättare (isnad) vars berättelser är trovärdiga. När det gäller Koranen kan tolkaren använda sig av andra verser i Koranen för att tolka en svårtolkad vers. Denna metodologi är enligt merparten av religiöst lärda det säkraste sättet att tolka Koranen på.⁵⁸

När det gäller tolkningen av specifika verser skall man vända sig till de tidigare passagera i Koranen, eftersom en kortfattat vers i Koranen kan få en utförligare tolkning i förhållande till andra passager i Koranen. Denna form av Koranutläggning diskuteras av bland annat den välkände religiöst lärde Taqi ad-Din Ahmad ibn Taymiyyah.⁵⁹ Genom att referera till andra Koranpassager som berör samma situation ansåg ibn Taymiyyah är det bästa sättet att kunna förstå en vers. Man kan hitta genom andra passager i Koranen en annan versförklaring i en helt annan Surah. Detta kan bero på att Koranen är ej kronologisk men också för att olika uppenbarelser uppenbaras i olika situationer. Enligt ibn Taymiyyah beror detta på att korta

⁵⁶ McAuliffes 1988:45.

⁵⁷ Philips 2002:32

⁵⁸ Philips 2002:306

⁵⁹ Ibn Taymiyyah 1993:4.

verser i Koranen oftast syftar till något som berör den platsen som den skildras i för att vidare diskuteras i en annan vers.⁶⁰

Det finns klara verser eller såkallade *muhkam* som är tydliga och ej öppna för tolkning. Dessa verser har en enhetlig tolkning, vars mening är förstådd och tydlig. Oftast handlar dessa verser om människans förhållande till Gud samt människors relationer. At-Tabari skriver att dessa verser handlar oftast om: befallningar, bestraffningar, löften, varningar, det som är förbjudet och det som Gud tillåter. Det är dessa *Muhakam* verser som utgör grunden för den islamiska *ummah*.⁶¹ Vidare finns det verser som är *mutashaabih* dvs till skillnad från *muhakam* verser, oklara otydliga verser. Själva ordet *mustashaabih* härstammar från ordrotten *sh-b-h* och betyder ”att likna” eller ”otydlig”. Varför dessa verser kallas för *mutashabih* är för att de liknar andra verser och blir således tvetydliga och svårtolkade. Dessa verser handlar oftast om *Allahs* attribut, domedagen, uppståndelsen etc.⁶²

Vidare finns det ytterligare en metodologi som man använder sig utav inom tafsir-vetenskap. Nämligen *al nasikh wa-l-mansukh* som översätts med ”det som ersätter och det som ersatts”. Det innebär att en ny vers eller skärper eller upphäver den tidigare versen som existerat kring den aktuella företeelsen. Således kan *Naskh* ske enbart om det har funnits en tidigare islamisk lag kring den aktuella situationen.⁶³ Detta är något som tillkännages i Koranen:

Varje budskap som vi upphäver eller överlämnar åt glömskan ersätter vi med ett bättre eller ett lika gott. Vet du inte att Gud har allt i Sin makt?⁶⁴

I ovanstående Koranvers framkommer det att Gud upphäver vissa verser för att ersätta de med något likvärdigt eller bättre. Dock är det svårt att förstå varför Gud har valt att upphäva vissa verser när Gud har bäst kännedom om alla ting, vare sig dåtid eller framtid. Philips förklarar detta genom att skriva att människans behov förändras genom tiden och det sociala uppförande och gudskyrdan kan inte alltid appliceras i alla miljöer och tider. Därför skriver Philips att vissa verser som upphävs kan ha passat ett folk under en viss period då de har varit lämpligt. Därför skriver Philips att när Gud uppenbarar en ny lag som upphäver en tidigare lag så beror det på att dessa verser har blivit olämpliga i den tiden som den nya versen

⁶⁰ Ibn Taymiyyah, 1993:5.

⁶¹ Philips 2002:237.

⁶² McAulliffe 1988:208.

⁶³ McAulliffe 1988:187.

⁶⁴ Bernström 2000: sura: 2:106.

uppenbaras på.⁶⁵ En stor betydelse fästs vid abrogation för koranutläggning för att det inte ska råda förvirring vid tillämpandet av islamiska lagar. En tolkare som inte har kännedom om vilka verser som har upphävts kan tillämpa förbjudna lagar som har ersätts vilket kan resultera i att man begår en synd då man utför något som är *haram*.⁶⁶

Eftersom profeten mottog Koranen stegvis och under en period av 23 år enligt den islamiska historieskrivningen, blir det nödvändigt att fastställa vilka omständigheter och förhållanden koranversen uppenbarades i för att förstå Koranen. På arabiska kallas det för *asbab an-nuzul* som översätts med ”uppenbarelsens sammanhang” eller ”uppenbarelsens omständighet”. Ali ibn Ahmed al-Wahidi al-Nisaburi skriver följande:

The knowledge about Tafsir of the ayat is not possible without occupying oneself with their stories and explanation of (the reasons) for their revelation.⁶⁷

Tvetydliga verser kan bäst tolkas i förhållande till andra källor eller verser som förklarar anledningen eller omständigheten bakom uppenbarelsen⁶⁸. Det finns flertal verser som kan tolkas fel om man bortser från versens omständigheter. Ett exempel är vers 2:115, där Gud säger följande:

Öst och väst tillhör Gud och vart ni än vänder er (finner ni) Guds anlete. Gud når överallt och Han vet allt.⁶⁹

Om man tolkar versen utan att förhålla sig till dennes omständigheter kan det tolkas som att Gud säger att muslimer fritt kan välja böneriktningen *qibla*, vilket inte var fallet. Enligt McAulliffe var anledningen till denna vers att en grupp muslimer hade av misstag bett i fel riktning och frågade då profeten vad de skulle göra, då mottog profeten denna vers.⁷⁰

⁶⁵ Philips 2002:220.

⁶⁶ McAulliffe, 1988:189

⁶⁷ Al-Nisaburi 1968:4

⁶⁸ Larsson 2006:38.

⁶⁹ Bernström 2000: sura: 2:115.

⁷⁰ McAulliffe 1988:190

Kapitel 5 Resultat och analys

5.1. Resultat

Följande avsnitt kommer endast att behandla det som framkom under intervjuerna och svaren på intervjufrågorna. I nästkommande avsnitt kommer dessa resultat att diskuteras och analyseras i relation till tafsirvetenskap, jafaritisk och shafitisk jurisprudens.

Samtliga representanter som intervjuades berättade att det finns en oenighet bland muslimer rörande synen på mutá-äktenskap. Dock hade de olika åsikter om dess villkor och om vad de islamiska källorna säger om mutá-äktenskap.

Alla informanter som intervjuades var eniga om att mutá-äktenskap var tillåtet under profetens tid. Hussein berättar att mutá-äktenskap praktiserades under profetens tid då muslimer oftast var borta från sina hustrur och krigade. Hussein berättar vidare att det finns en hadith av Sahih al-Bukhari som säger att mutá-äktenskap har tillåtits av Gud och är något både profeten och hans följeslagare praktiserat. Enligt denna hadith har det inte kommit någon vers som har förbjudit mutá-äktenskap och profeten har heller aldrig förbjudit mutá-äktenskap.⁷¹

Samtliga informanter har beskrivit att mutá-äktenskap inte kräver vittnen för att fastställas som giltigt. Det finns två krav som måste uppfyllas inom ett mutá-äktenskap. Enligt samtliga informanter består dessa krav av ett muntligt uttalande där man medger sitt samtycke och datumangivelse. Med dessa två krav följer alltid ett annat, vilket är brudgåvan. Ali beskrev att om tidsperioden inte anges i kontraktet övergår äktenskapet omedelbart till ett permanent äktenskap.⁷²

De shitiska trossamfunden.

Hussein och Ali beskrev att mutá-äktenskap förbjöds av Umar al-Khattab, som var en av profetens följeslagare. De menar att något som har varit tillåtet av Gud och profeten kan inte förbjudas av någon annan, även om det är en av profetens följeslagare. Khalid menar att det inte stämmer för då skulle detta innebära att Umar har varit otroende (kafr) om han skulle

⁷¹ Sahih Al-bukhari 3/71.

⁷² Intervju Ali 2019-10-26.

förbjuda något som Gud har tillåtit. De sunnitiska informanterna däremot berättade att Umar endast gjorde det tydligt för dåtidens muslimer att mutá-äktenskap har förbjudits av Gud och profeten.

Enligt de shiitiska informanterna blir en kvinna skyldig att ha samlag med mannen så länge han har betalat hela brudgåvan. Det går inte att skilja sig när man har ingått denna typ av äktenskap. En man som vill lämna sin hustru inom mutá-äktenskap, innan äktenskapsperioden upphör, är skyldig, om han har haft samlag med kvinnan, att betala hälften av brudgåvan till kvinnan. En kvinna har rätt att neka mannen sex om han inte har betalt den fullständiga brudgåvan.⁷³ Vänteperioden (iddah-perioden) skiljer sig från det permanenta äktenskapet då det enbart är 45 dagar, vilket motsvarar ungefär en menstruationsperiod.⁷⁴ Enligt Mustafa går detta emot det som står i Koranen i vers 2:234 om iddah-peioden och det är ett annat bevis till att mutá-äktenskap är haram, menar han.⁷⁵

Hussein berättade att det muntliga uttalandet som medger parets samtycke ska uttalas på arabiska språket. Han menar att det är viktigt för att äktenskapet ska fastställas som giltigt. Man måste även uttrycka den formen av äktenskap som skall ingås, enligt honom.

Värt att nämna är att de två shiitiska representanterna berättade att de inte uppmuntrar mutá-äktenskap även om det är något som Gud har tillåtet. Detta beror på att de anser att det leder till problem. De hävdar att mutá-äktenskap är skamligt eftersom det oftast refererar till otillåtna sexuella relationer. Båda berättade att det oftast ingås hemligt och att de själva aldrig skulle låtit deras barn ingå ett sådant äktenskap.⁷⁶

De sunnitiska trossamfunden

Khaled beskrev mutá-äktenskap som något totalt förbjudet (haram) inom islam och menade att det finns endast en typ av äktenskap, vilken är det permanenta. Han beskrev mutá-äktenskap som ett stort samhällsproblem som skulle orsaka kaos för de muslimska länderna och orsaka schism (fitna). Enligt Khalid är alla sexuella relationer utanför äktenskapet förbjudet och omfattas i Guds hudud-straff.⁷⁷ Khalid menade att ett äktenskap blir giltigt

⁷³ Intervju Ali 2019-10-26 och intervju Hussein 2019-10-28.

⁷⁴ Intervju Ali 2019-10-26.

⁷⁵ Intervju Mustafa 2019-11-02.

⁷⁶ Intervju Ali 2019-10-26 och intervju Hussein 2019-10-28.

⁷⁷ *Hudud* är olika typer av brott som det finns föreskrivna straff för i Koranen. Hudud betecknar Guds begräsning för den muslimska människan.

enbart om det uppfyller kraven för det permanenta äktenskapet, vilket mutá-äktenskap inte gör. Vidare säger Khalid att kvinnan förlorar äktenskapliga rättigheter som hustru inom ett mutá-äktenskap. Khalid beskrev mutá-äktenskapets som prostitution då kvinnan blir ett objekt som mannen köper genom brudgåvan för att ha samlag med. Khaled menar att detta bör tas på allvar och är ett stort samhällsproblem som finns i dagens Irak och Iran och leder till både fysisk och psykisk skada. Dock berättar han att det är inget som praktiseras bland Shiamuslimer här i Sverige.⁷⁸

Mutá-äktenskap definierades av de sunni muslimska informanterna som något religiöst förbjudet. De menade att de som ingår mutá-äktenskap begår *zina* (äktenskapsbrott). De beskrev det även som prostitution och hävdade att de som ingår ett sådant äktenskap är folk som försöker legitimera sexuellt umgänge utan äktenskap. Enligt de shiitiska informanterna är mutá-äktenskap något som Gud och profeten har tillåtet. De menar att det finns en vers i Koranen där Gud tydligt tillåter mutá-äktenskap.

Syftet med mutá-äktenskap, enligt de sunnitiska informanterna, är att legitimera sexuellt umgänge. Medan de shiitiska informanterna menar att mutá-äktenskap har flera syften och det minst viktiga är det sexuella. Ali beskriver att mutá-äktenskap underlättar för män som vill gifta sig men inte har råd att försörja sin kvinna. Vidare menar han att det är ett steg som många shiamuslimer tar för att lära känna sin partner. Han nämner även att mutá-äktenskap oftast slutar med ett permanent äktenskap.⁷⁹

Versen som båda de sunnitiska och shiitiska informanterna talar om

[Ni får inte närma er] gifta kvinnor utom sådana som ni rättmätigt besitter - detta är vad Gud föreskriver för er. Med dessa undantag får ni vända er till varje kvinna, som ni vill leva samman med i ett regelrätt äktenskap, inte i ett löst förhållande, och erbjuda henne något av er egendom. Och liksom ni vill njuta av vad [er hustru] skänker er skall ni ge henne den föreskrivna brudgåvan; men ni kan inte klandras om ni efter att ha fullgjort vad som är föreskrivet kommer överens om något [vid sidan därom]. Gud är allvetande, vis.⁸⁰

⁷⁸ Intervju Khalid 2019-10-29.

⁷⁹ Intervju Ali 2019-10-26 och intervju Hussein 2019-10-28.

⁸⁰ Bernström 2000: Sura: 4:24.

Det är meningen ”och liksom ni vill njuta av vad (er hustrur) skänker er...” som berör mutá-äktenskap. Ordet ”istamta´tum” är det verb som tolkas som (de som ni vill njuta av) och som hänvisas till i relation till mutá-äktenskap. Här menar de shiitiska informanterna att Gud har tillåtet män att njuta av kvinnor så länge de ger den totala brudgåvan han är skyldig till. Vårt att nämna är att denna svenska översättning av Koranen är en sunnitisk tolkning och därmed förhåller denna översättning sig till den sunnitiska tolkningen av denna vers. Om man ska bokstavtolka den arabiska versen av Koranen 4:24 ges ingen definition på om det är männens hustrur som Gud menar i denna vers till skillnad från den svenska översättningen där man har lagt till inom hakparentes [er hustru]. De shiitiska representanterna gör en bokstavlig tolkning av denna vers medan de sunnitiska menar att det är en vers som har upphävts senare av en annan vers. Det kom dock inte fram i intervjun vilken vers detta handlar om.

De sunnitiska informanterna menade att denna vers har kommit till under vissa omständigheter och för att förstå innebörden av denna vers bör man ta hänsyn till i vilket sammanhang som denna vers uppenbarades i. De menade att denna Sura (kapitel) behandlar kvinnors äktenskapliga rättigheter och skyldighet och att denna vers syftar på det permanenta äktenskapet och riktar sig till män. Det Gud ville säga genom denna vers var att männen skulle uppfylla sina löften om brudgåvan och betala den totala skulden.

Hadither

Vidare argumenterar informanterna med hänvisning till olika sunnitiska och shiitiska hadither. De shiitiska informanterna menar att mutá-äktenskap också är något som profeten har tillåtit. Mustafa hänvisade till en hadith av Sahih al-Bukhari där profeten ska ha sagt:

Oh, people I commanded you to seek enjoyment (istimta´) from these women, but now God has forbidden that to the day of resurrection. So, if you have a temporary wife. Let her go her way and do not take anything back of what you have given her.⁸¹

Representanterna för de sunnitiska trossamfunden menar att det finns många hadither där profeten sägs ha förbjudit mutá-äktenskap. Khalid nämner även att imamen Ali sägs ha förbjudit mutá-äktenskap i en hadith där han ska ha sagt:

⁸¹ Ibn Kathir, 1370:288.

Verily the Prophet of God banned the mutá of temporary marriage and the eating of the meat of domesticated asses.⁸²

Ali framhöll andra shiitiska hadither som visar att mutá-äktenskap är tillåtit. Ett exempel är en hadith av Sahih al-Muslim där en av följeslagarna ska ha sagt:

It was narrated from Rabi' in Sabrah that his father said: "we went out with the messenger of Allah on the Farewall pilgrimage, and they said: 'O Messenger of Allah, Celibacy has become too difficult for us. He said, "then make temporary marriages with these women." So, we went to them, but they insisted on setting a fixed time between us and them. They mentioned that to the prophet, and he said: set a fixed time between you and them."⁸³

Informanterna argumenterade för och emot mutá-äktenskap på olika sätt med hänvisning till hadither. Dock hänvisade de till samma vers i Koranen. De sunnitiska informanterna hävda att vers 4:24 har upphävts medan de shiitiska informanterna gjorde en bokstavstolkning utan vidare koppling till versens sammanhang och omständigheter. Mustafa menade att denna vers uppenbarades i Mecka och på den tiden var mutá-äktenskap ett känt fenomen som praktiserades av profetens följeslagare. Men att denna vers kom att upphävas genom en annan. Det intressanta är att ingen av de sunnitiska informanterna nämner vilken vers som ska ha upphävd vers 4:24. Dock kändes det inte som läge att fråga dem om detta under intervjun.

Khalid, Mustafa och Hussein berättade att mutá-äktenskap är inget som praktiseras i Sverige och angav orsaken att det beror på att vi lever i en obegränsad frihet i Sverige. Hussein menade att samboskap kan vara en orsak till att mutá-äktenskap inte praktiseras i lika stor utsträckning som i länder med en shiitisk majoritet (Iran och Irak). Han menade att religionen blir mindre viktig i Sverige och dagens muslimska tonåringar blir påverkade av den svenska kulturen och normen och därför blir det inte lika viktigt att inte ha sex utanför äktenskap.⁸⁴

Ali däremot, nämner att han själv har hjälpt två par att ingå mutá-äktenskap. Dock berättar han att efter att tidsperioden hade löpt ut har både paren gift sig permanent.⁸⁵

⁸² Ibn Kathir, 1370:432.

⁸³ Ibn Kathir, 1370:588.

⁸⁴ Intervju Hussein 2019-10-28.

⁸⁵ Intervju Ali 2019-10-26.

Under intervjuerna fick informanterna beskriva skillnaden mellan det permanenta äktenskapet och mutá-äktenskap och alla påpekade vissa skillnader. För det första beskrev alla att kvinnan inte har samma äktenskapliga rättigheter och männen inte samma skyldigheter som i det permanenta. Ett exempel på detta är att kvinnan inte får arva mannen och mannen har ingen försörjningsskyldighet gentemot kvinnan. Den andra skillnaden är att det permanenta äktenskapet är tidlöst. Äktenskapet upphör att gälla endast genom skilsmässa. Således finns det olika typer av skilsmässa gällande det permanenta äktenskapet. Inom mutá-äktenskap kan en man ej skilja sig på detta sätt. Inom mutá äktenskap ska den som vill lämna den andra betala hälften av den angivna brudgåvan. Mutá-äktenskap kräver inga vittnen och inte heller förmyndarnas samtycke om paret är omyndiga. Reglerna är inte desamma om kvinnan är omyndig och oskuld. Om kvinnan är oskuld krävs hennes fars eller farfars samtycke. Enligt Hussein får kvinnans förmyndare gifta bort kvinnan utan hennes samtycke om de så vill.⁸⁶

Slutligen är det av vikt att nämna att intervjuerna utöver detta inte fokuserade på den svenska kontexten och att det i större grad blev samtal om tolkningar av Koranen och hadither.

5.2. Analys

Följande avsnitt kommer att diskutera och analysera resultatet som framkom under intervjuerna i relation till Tafsir-vetenskap, jafaritisk och shafi'itisk jurisprudens. Nedan kommer en jämförande tabell mellan shiitiska och sunnitiska informanter, där olika ämnen om mutá-äktenskap behandlas (Figur 1).

Ämne	De shiitiska trossamfunden	De sunnitiska trossamfunden	Kommentar
För eller emot mutá-äktenskap?	För, men uppmuntrar ej till det.	Mot	Informanterna skiljer sig i tolkningen av samma vers i Koranen 4:24.
Vad beror det på?	-Vers 4:24 i Koranen tillåter mutá-äktenskap. -Både Gud och profeten har tillåtit det.	-Vers 4:22 i Koranen har upphävts och gäller ej.	-De sunnitiska informanterna tolkade versen genom att förhålla sig till versens omständigheter och sammanhang.

⁸⁶ Intervju Hussein 2019-10-28.

	-Finns olika hadither som bevisar detta.	- Både Gud och profeten har förbjudit det. - Finns olika hadither som bevisar detta.	-De shiitiska informanterna gjorde en bokstavlig tolkning av denna vers.
Vad är syftet med mutá-äktenskap?	-Lära känna varandra. -underlätta för män som inte har råd att gifta sig. -minska Zina (äktenskapsbrott).	-Legitimerar sexuellt umgänge vilket är haram (förbjudet).	Sunniter menar att mutá-äktenskap är vad det indikerar (njutning). Shiiter menar att det oftast slutar med ett permanent äktenskap.
Nackdelar med mutá-äktenskap?	-Mannen såsom kvinnan har inte lika rättigheter som inom det permanenta äktenskapet.	-Kvinnoförtryck -Likställs med prostitution. -Leder till <i>Fitna</i> (Kaos).	De shiitiska informanterna såg inga konsekvenser med mutá-äktenskap men menade att det blir problematiskt på grund av att det oftast ingås hemligt och uppfattas som något skamligt beroende på samhället man lever i.

Figur 1- beskrivning av olika argument kring mutá-äktenskap

Enligt Sindawi skiljer sig definitionen av äktenskap mellan sunnimuslimer och shiamuslimer. Han menar att äktenskap oftast refererar till familjeinstitution för sunnimuslimer medan äktenskap delas upp i olika former och typer enligt shiamuslimer. Sindawi skriver även att versen som diskuteras bland shia och sunnimuslimer är en Sura som uppenbarades för profeten Mohammed i Medina. Kapitel fyra heter *an-Nisaa'* på arabiska och översätts med kvinnor. Detta kapitel sätter kvinnan i centrum och diskuterar vilka lagar som kvinnor behöver anpassa sig till inom islam rörande arv och äktenskap.⁸⁷

Äktenskap enligt de flesta sunnitiska jurister är ett permanent kontrakt som kan upphöra antingen genom skilsmässa eller dödsfall. Detta är något som även tog upp av Mustafa och Khalid under intervjuerna. Äktenskapet är således avsett att pågå så länge som möjligt främst för att uppnå ett av de viktigaste målen med den islamiska kanoniska lagen. Äktenskapet

⁸⁷ Sindawi 2013:63

huvudsakliga syfte är att säkra stabilitet och bygga upp en framgångsrik familj vilket barn växer upp ifrån. Trots det har muslimska samhällen känt andra typer av äktenskap (såsom Nikah misyar) men den typen som praktiseras mest av shiamuslimer, utöver det permanenta äktenskapet, är mutá-äktenskap. Enligt Sindawi gavs namnet till det tidsbegränsade äktenskapet (mutá) från verbet (istimta´´a) som nämns i vers 4:24. Mutá refererar till njutnings äktenskap eftersom syftet med mutá-äktenskap var att göra det möjligt för män att njuta av en kvinna (sexuellt) under en förutbestämd tid.⁸⁸

Sindawi skriver att det är viktigt att urskilja imamiter från andra shitiska grupper gällande synen på mutá-äktenskap då Zaiditer och Ismaliter har andra åsikter om det. Zaiditer och ismailiter synsätt om mutá-äktenskap kan, enligt honom, likställas med sunniternas.⁸⁹

Enligt Sindawi och de sunnitiska informanterna förbjöds mutá-äktenskap omedelbart efter migrationen till Medina då vers 4:24 uppenbarades. Denna vers uppenbarades direkt efter att andra verser om äktenskap och olika typer av skilsmässor uppenbarades för profeten. Tidigare har mutá-äktenskap varit något som praktiserades av profetens följeslagare. Detta beror på att muslimerna var borta under en lång tid i andra städer och krigade mot andra otroende (kuffar).⁹⁰

Enligt al-Tusis verk ska män som ingår mutá-äktenskap endast sluta ett sådant äktenskap med en *kysk muslimsk* kvinna. Den potentiella kvinnan beskrivs som ”’*afifa*” dvs kysk kvinna som aldrig har begått synder som strider mot sharias lagar. Dessa två attribut som nämns: ”muslim” och ”kysk” återfinns i berättelser om imamerna Jafar och al-Rida.

Imamen al-Rida tillfrågades: ”är det möjligt att gifta sig tillfälligt med en judisk eller kristen kvinna?” Han svarade:” jag skulle föredra att man gifter sig tillfälligt med en fri muslimsk kvinna.”

Imamen Ja´far svarade: ”det är tillåtet. Så gift dig enbart med en kysk kvinna. För att gud säger ”som håller sina begär i styr”⁹¹, och endast en kysk kvinna kan hålla sina begär i styr.”⁹²

⁸⁸ Ibid, s23

⁸⁹ Sindawi 2013:66

⁹⁰ Sindawi 2013:67

⁹¹ Bernström 2000: Sura 23:5.

⁹² Murata 2014:67.

Det finns inga stora skillnader på beskrivningen av de karaktäristiska dragen hos den potentiella bruden enligt al-Tusi och al-Misris verk. Den viktigaste attributen är kvinnans religiositet.⁹³

Murata skriver att tidsperioden blir en avgörande faktor för mutá-äktenskap. Det är en av de viktigaste skillnaderna mellan ett permanent och ett tidsbegränsat äktenskap. Om tidsperioden inte står angivet i kontraktet övergår kontraktet till ett permanent kontrakt.⁹⁴ Denna skillnad togs upp av alla informanter som intervjuades och ansågs vara problematiska för de sunnitiska informanterna. Det som de ansåg är problematiskt är att äktenskapet är tidsbestämt och har sexuellt syfte.⁹⁵

Kecia Ali skriver i boken *Marriage and Slavery in Early islam* (2010) att en kvinna som ingår mutá-äktenskap kan gifta om sig direkt efter att hennes (i´daa) vänteperiod har tagit slut. Dock skiljer denna vänteperiod sig från det permanenta då det endast är 45 dagar inom ett mutá-äktenskap.⁹⁶ Vilket stämmer överens med det som al-Tusi skriver om kvinnans *iddah* period.⁹⁷ Det finns flera skillnader mellan det permanenta och det tillfälliga äktenskapet som nämndes av samtliga informanter. Mutá-äktenskap kräver inga vittnen till skillnad från det permanenta äktenskapet, vilket också nämns i al-Tusis verk. Enligt al-Misris verk kräver det permanenta äktenskapet två vittnen för att fastställas som juridiskt och religiöst giltigt. En kvinna har inte samma rättigheter inom mutá-äktenskap som det permanenta. Enligt informanterna beror detta på att mutá-äktenskap har ett annat syfte. Syftet blir vad mutá-indikerar, nämligen njutning, bortsett från de rättigheter och skyldigheter som nämns i Koranen om hustrur och deras män för det permanenta äktenskapet.⁹⁸ En man har ej skyldigheten att försörja sin kvinna eller bära hennes ansvar. En kvinna måste dock fredställa mannens sexuella behov men enbart om han har betalt den fullständiga brudgåvan, annars upphör denna skyldighet.⁹⁹ Detta likställs med prostitution enligt sunnimuslimer där man

⁹³ Al-Tusi 2008:339–340 och al-Misri 1994:511.

⁹⁴ Murata 2014:35.

⁹⁵ Intervju: Khalid 2019-10-29, Mustafa 2019-11-02.

⁹⁶ Ali 2010:85.

⁹⁷ Al-Tusi 2008:352–354

⁹⁸ Murata 2014:36

⁹⁹ Murata 2014:36.

betalar för sexuell njutning för en viss tidsperiod, vilket framhölls även av representanter för de sunnitiska trossamfundet.¹⁰⁰

5.2.1. Koranen sura 4:24

[Ni får inte närma er] gifta kvinnor utom sådana som ni rättmätigt besitter - detta är vad Gud föreskriver för er. **Med dessa undantag får ni vända er till varje kvinna, som ni vill leva samman med i ett regelrätt äktenskap, inte i ett löst förhållande, och erbjuda henne något av er egendom.** Och liksom ni vill njuta av vad [er hustru] skänker er skall ni ge henne den föreskrivna brudgåvan; men ni kan inte klandras om ni efter att ha fullgjort vad som är föreskrivet kommer överens om något [vid sidan därom]. Gud är allvetande, vis.¹⁰¹

Det är denna sura som oftast diskuteras av religiöst lärda i förhållande till mutá-äktenskap och det är den markerande versen som är den centrala. Den arabiska motsvarigheten till ”äktenskap” har ej använts i denna vers. Snarare har ordet ”mutá” (nöje/njutning/tillfälliga äktenskap) använts. Ordet ”istamt’atum” som nämns i Koranen betyder att njuta och att ha glädje. Ordet ”Istimtá” är den tionde verbala formen av roten m-t-a. Ordet ”istimtá” har under en lång period använts av sunnitiska och shiitiska samlingarna för mutá-äktenskap.¹⁰²

Sindawi skriver att denna Sura uppenbarades för Mohammed under hans vistelse i Medina enligt sunnimuslimska religiöst lärda.¹⁰³ Profetens följeslagare brukade då söka sig till kvinnor för sexuell njutning i utbyte mot *dirhams* (valutan vid denna tid). Sachiko skriver att enligt sunnitiska religiöst lärda bekräftade denna sura en befintlig situation vars huvudsyfte var att männen skulle uppfylla sina löften om den överenskomna summan.¹⁰⁴ De sunnitiska informanterna berättade att det är tolkningen av denna vers som blir problematisk och skapar tvetydigheter. De sunnitiska informanterna tolkar denna vers genom andra passager i Koranen. Medan de shiitiska informanterna gör en bokstavligtolkning av versen. För sunnimuslimer blir det därmed viktigt att förstå situationen som versen uppenbarades på. Samtidigt är det lika viktigt att förhålla sig till tiden och de tidigare verserna som kom innan vers 4:24 för att förstå betydelsen av den.

¹⁰⁰ Murata 2014:35.

¹⁰¹ Bernström 2000: sura: 4:24.

¹⁰² Murata 2014:15.

¹⁰³ Sindawi 2013:85.

¹⁰⁴ Murata 2014:51.

Verserna 4:23-24 nämner vilka kvinnor som en muslimsk man inte får äkta eller ha sexuella relationer med. Vidare nämner Koranen i vers 4:24, den markerade delen, att förutom dessa nämnda kvinnor är alla andra kvinnor tillåtna för en muslimsk man förutsatt att han uppfyller hans löfte om brudgåva. Vers 5:87 nämner att muslimer inte får förbjuda det som *Allah* har tillåtit och gjort lagligt. Denna vers har tagits upp av de shiitiska informanterna där de berättade att alla som förbjuder mutá-äktenskap strider mot Guds ord och mot det som Gud tillåtit.

I den markerande delen används begreppet ”äktenskap” men det är inte det permanenta äktenskapet som texten refererar till utan njutningsäktenskapet, enligt shiamuslimska religiöst lärda. Vers 4:25 har en relation till de föregående verserna och är den vers som fullbordar helheten. Shiitiska religiöst lärda menar att tidigare och senare verser representerar olika typer av äktenskap och att vers 4:24 representerar mutá-äktenskap och är den sista typen som nämns. I vers 4:25 nämner Koranen att män som inte har råd att gifta sig bör gifta sig med en slavinna, vilket gör att denna sura legitimerar en ytterligare typ av äktenskap.¹⁰⁵

De sunnitiska informanterna håller med om att mutá-äktenskap var tillåtet och praktiserades av profetens följeslagare. En av de kända sunnitiska teologer, Fakhr al din al-Razi skriver att under pilgrimsfärden till Mecka klagade någon av profetens följeslagare om den sexuella avhållsamheten på grund av den långa distansen mellan mannen och hans hustru. Då hade profeten pekat på kvinnor och sagt ”then go and enjoy (Istimta’) these women”. Därför menar han att det har varit tillåtit men att det senare förbjöds av profeten. Vidare skriver han att vers 4:24 har upphävts och gäller endast den tidsperiod då mutá var tillåtet.¹⁰⁶

De sunnitiska informanterna argumenterar på olika sätt för att bevisa att mutá-äktenskap är haram och är en typ av *zina* som muslimer kommer att straffas för. Murata tar upp olika argument och skriver att det är dessa som sunniter använder sig utav för att bevisa att mutá-äktenskap är haram. Det första argumentet baseras på Koranen. Det står tydligt i Koranen att sexuella relationer är endast tillåtna med ens hustru och ens slav enligt vers 23:1-6. Det sunniter fokuserar på i detta fall är att definiera vad hustru och slav innebär. De menar att hustrur och slav ej refereras till mutá-äktenskap. Det finns olika verser i Koranen som tar upp kvinnans rättighet som hustru. Sunnitiska religiöst lärda menar att en kvinna som ingår mutá-

¹⁰⁵ Murata 2014:53.

¹⁰⁶ Sindawi 2013:34.

äktenskap ej klassas som ”hustru” beroende på olika faktorer. En kvinna som ingår ett mutá-äktenskap är ingen ”hustru” då hon saknar rätten att ärva hennes man. Om hon var hustru skulle hon och hennes man ärva varandra eftersom Gud säger följande:

Av kvarlåtenskapen efter era hustrur är er andel hälften om de inte efterlämnar barn; men om de efterlämnar barn är den en fjärdedel efter [avdrag för] legat och skulder. Era hustrurs andel i er kvarlåtenskap är en fjärdedel, om ni inte efterlämnar barn; men efterlämnar ni barn, är den en åttondel efter [avdrag för] legat och skulder. Om en man eller en kvinna dör utan att efterlämna barn eller föräldrar men en bror eller syster är i livet, ärver vardera en sjättedel; men om syskonen är fler än två ärver de alla tillsammans en tredjedel efter [avdrag för] legat och skulder utan att [därigenom arvingarnas] intressen skadas. Detta är vad Gud har föreskrivit. Gud vet allt och Han har överseende [med era brister].¹⁰⁷

Kvinnan som ingår ett mutá-äktenskap kan inte heller klassificeras som ”hustru” då hon inte upprätthåller vänteperioden som nämns i vers 2:234:

När någon av er dör och efterlämnar hustrur, skall de iakttä en väntetid av fyra månader och tio dagar [innan de får ingå nytt äktenskap]. När denna period löpt ut, [råder de sig själva och] ingen skall klandras för vad de företar sig inom ramen för vad som är god sed. Gud är väl underrättad om vad ni gör.¹⁰⁸

Shiamuslimer menar att detta inte stämmer eftersom vers 4:12 om arvsrätten innehåller vissa undantag. Ett exempel som nämns i Koranen är att en fru inte kan ärva sin man om hon är otroende. Shiamuslimer menar därför att en kvinna som ingår mutá-äktenskap blir en hustru dock med undantag till arvsrätten. Detsamma gäller versen om vänteperioden.¹⁰⁹

5.2.2. Hadither.

Two Muta were practiced during the time of the prophet (temporary marriage and mut'at al hajj), but I forbid both of them and will punish anyone who practices either¹¹⁰

¹⁰⁷ Bernström 2000: sura 4:12.

¹⁰⁸ Bernström 2000: sura 2:234.

¹⁰⁹ Murata 2014:57

¹¹⁰ Ahmad b.Hanbal, al-Musnad, Beirut, n.d., 1,52

I Sahih Muslim står det att Jabir ibn Abdullah berättade att mutá var tillåtet under profetens livstid men att Umar ibn al-Khattab efter det förbjöd mutá-äktenskap. I Sahih Muslim står det även att Jabir ibn Abdullah berättade att mutá-äktenskap praktiserades under profetens, Abu Bakrs och Umars tid. I tafsir al-Qurtubi har ibn Abbas berättat att mutá-äktenskap var en barmhärtighet från *Allah* och om inte Umar ibn al-Khattab hade förbjudit det skulle ingen begå otukt.¹¹¹ Liknande berättelser återberättas om Ali ibn abi Talib i boken *al-Durr al-Manthur* där Ali ibn abi Talib ibn abi Talib hade berättat att om Umar inte hade förbjudit mutá så hade ingen begått otukt förutom en eländig person.¹¹² I Sahih al-Bukhari nämns det att Ali ibn abi Talib accepterade mutá och uttryckte att han inte skulle lämna profetens tradition på grund av någons annan uttalande i relation till att det förbjöds av Umar och därmed också Uthman.¹¹³

Shiamuslimer argumenterar på olika sätt mot Umars hadith om mutá-äktenskap. Vissa shiamuslimer menar att anledningen till att han förbjöd mutá var att en person gjorde mutá med en av hans döttrar under hans styre och därför beslöt han att förbjuda alla tillfälliga äktenskap. Andra shiamuslimer menar att det är en innovation och att Umar inte kan förbjuda något som har tillåtits av Allah och profeten själv. Andra säger att Umars uttalande baseras på ijtihad och godtas ej när det finns uttryckliga texter i Koranen och i autentiska hadither som visar motsatsen till Umars uttalande.¹¹⁴ Vissa shiamuslimer menar att hans egen son: Abdallah ibn Umar motsatte sig denna innovation och var positiv till mutá-äktenskap. Det berättas i Sahih al-Tirmidhi att Abdallah ibn Umar har berättat följande:

Någon frågade Abdullah Ibn Umar om Mut'a (av Hajj), sa han: Det är tillåtet (Halaal). Så han frågade: din far förbjöd det. Han sa: Tror du att min far kan förbjuda det som Profeten påbjöd? Ska jag följa det som min far sa, eller ska jag följa vad Profeten beordrade? Mannen sade: Självklart Profetens order (a).¹¹⁵

Al-Razi summerar den sunnitiska tolkningen av Umars ord och lägger fokuset på varför åhörarna ej protesterade. Han menar att det kan bero på tre olika orsaker.

- 1- Alla visste att det var förbjudet, hade förbjudits av profeten.

¹¹¹ Murata 2014:57.

¹¹² Murata 2014:77.

¹¹³ Murata 2014:59

¹¹⁴ Murata 2014:57

¹¹⁵ Al- Tirmidhi, v1:157. Tafsir al-qurtubi,v2,9365,reported from al-Darqunti.

- 2- De visste inte att det var förbjudet, men fick därmed klart för sig att det är förbjudet.
- 3- Alla visste att det var tillåtet (av Allah och profeten) men för att undvika Umars våld och straff undvek de att protestera.¹¹⁶

Al-Razi skriver om vi skulle anta att punkt tre skulle vara fallet skulle det betyda att profetens följeslagare och Umar själv är (kuffar) otroende. Eftersom de skulle i sådana fall aldrig förbjuda något som både Gud och profeten tillåtit. Shiamuslimer menar däremot att om mutá-äktenskap var förbjudet under profetens tid skulle de andra följeslagarna också känt till det. Hur kan något som har varit förbjudet under profetens tid och hela Abu Bakrs kalifattid varit okänt för alla förutom för Umar?¹¹⁷ Al-Razi skriver att ingen påstår att det har varit okänt bland följeslagarna utan snarare tvärtom. Mutá har förbjudits både av Gud i Koranen, av profeten och sist av Umar genom hans predikan.

Murata skriver att om vi skulle betrakta att det som Umar predikade var en innovation så skulle det innebära att alla som ej protesterade och sa emot var hycklare, och en av de var imamen Ali. Därför drar sunnitiska religiöst lärda slutsatsen att mutá-äktenskap upphävdes redan under profetens tid. Således finns det en Sunnitisk hadith som återberättar att imamen Ali förbjöd mutá-äktenskap. Ali har sagt:

verily the prophet of God banned the mutá of temporary marriage and the eating of the meat of domesticated asses.¹¹⁸

Denna hadith brukar oftast användas av sunnimuslimer för att bevisa för shiamuslimer att imamen Ali själv var emot mutá-äktenskap. Enligt al-Tusi var orsaken till denna hadith *taqqiya*. Som skulle betyda att Ali predikade om detta vid slaget vid Khaybar för att skydda sig själv. Därför var Ali tvungen att dölja sanningen om mutá-äktenskap.¹¹⁹ Sunnitiska lärda brukar använda sig av följande hadith för att argumentera mot mutá-äktenskap:

O människor! Jag tillät er att ingå njutningsäktenskap med kvinnor tidigare. Nu har Allah förbjudit det tills Återuppståndelsens Dag. Därför kan alla som har några kvinnor i njutningsäktenskap låta de gå, och ta inte tillbaka någonting från vad ni har gett dem....¹²⁰

¹¹⁶ Murata 2014:65

¹¹⁷ Murata 2014:60

¹¹⁸ Bukhari, Bok 62, Hadith 50, Muslim, Bok 8, Hadith 3293 och 3267. 2019-12-03

¹¹⁹ Murata 2014:62

¹²⁰ Ibn Kathir, Sura 4:24. 2019-11-22.

Enligt denna sunnitiska källa kan man tydligt se att sunnimuslimer är enade om att mutá-äktenskap har varit tillåtet av både Gud och profeten. Däremot är det förbjudet framöver och alla muslimer behöver därmed förhålla sig till denna hadith. Ibn Kathir erkänner att profeten instiftade mutá-äktenskap. Dock försöker ibn Kathir bevisa att mutá-äktenskap totalförbjöds av profeten.¹²¹ Ibn Kathir säger vidare att profeten förbjöd mutá-äktenskap när han invaderade judarna i Khaybar:

Berättad av 'Ali bin Abi Talib: Under Khaybar dagen, förbjöd Allahs Apostel njutningsäktenskapet (dvs. tidsbegränsat äktenskap) och ätandet av åsnekött.¹²²

Övernämnda tradition har upprepats flera gånger.¹²³ Det som menas här är att Profeten förbjöd mutá-äktenskap under Khaybar dagen sju år efter hans *Hijra*. Denna tradition kommer från Ali ibn abi Talib men enligt en annan tradition som kommer från 'Abd al-Malik b.Rabi' b förbjöd profeten mutá-äktenskap någon gång efter att han tågade in i Mecka, åtta år efter hans Hijra.¹²⁴

Abd al-Malik b. Rabi' b. Sabraal-Juhanni rapporterade under sin fars auktoritet som berättade det under sin fars auktoritet (dvs. 'Abd al-Malik's farfar, Sabura al-juhanni): Allahs Budbärare (må frid vara över honom) tillät oss att kontraktera tidsbegränsat äktenskap under besegringsåret, när vi intog Mecka, och vi kom inte ut ur den utom att han förbjöd det.¹²⁵

Detta tyder på tvetydigheter vad gäller sunnitiska källor rörande när mutá-äktenskap förbjöds av profeten. Frågan är vem av ovannämnda traditioner har rätt. Kan det vara så att profeten har tillåtit och förbjudit mutá-äktenskap flera gånger? Detta visar att frågan om mutá-äktenskap har tolkats olika också bland sunnimuslimer. Det är en kontroversiell fråga där både sunnimuslimska och shiamuslimska religiöst lärda leder oss till olika slutsatser. Tvetydigheterna bland dessa sunnitiska och shiitiska traditionerna tar inte slut här. Det finns andra sunnitiska och shiitiska religiöst lärda som menar att mutá-äktenskap varken förbjöds år 629 eller år 630 utan att mutá-äktenskap förbjöds senare av Umar ibn al-Khattab.

¹²¹ Ibn Kathir 2019-11-06.

¹²² Bukhari, bok 59, Hadith 527. 2019-12-02.

¹²³ Bukhari, bok 62, Hadith 50. Muslim, Bok 8, Hadith 3263,3267. 2019-11-07.

¹²⁴ Muslim, bok 8, Hadith 3253,3255,3258,3260. 2019-11-07.

¹²⁵ Muslim, bok 8, Hadith 3257. 2019-12-03.

Abd Nadra rapporterade: Medan jag var i sällskap med Jibir kom en person och sa: Det finns delade uppfattningar mellan Ibn Abbas och Ibn Zubayr om de två Mut'as (njutning under pilgrimsfärden och det tidsbegränsade äktenskapet med kvinnor), varefter Jibir sa: Vi har genomfört dessa under Allahs Budbärarens livstid (må frid vara över honom), och sedan förbjöd Umar oss att göra det, och vi har aldrig återvänt till att genomföra dem.¹²⁶

Denna hadith påvisar delade meningar bland Ibn Abbas, som är profetens kusin, och Ibn Zubair om när mutá-äktenskap förbjöds. Vidare finns det flera traditioner som shiamuslimska lärda vänder sig till som visar att Gud och profeten instiftade njutningsäktenskap.

Berättad av Abdullah: Vi brukade delta i heliga strider ledda av Allahs Apostel och vi hade ingenting (inga fruar) med oss. Så vi sa, "Ska vi kastrera os själva?" Han förbjöd oss att göra det och sedan tillät han oss att äkta kvinnor med ett tillfälligt kontrakt och reciterade för oss: "O ni som tror! Gör inte olagligt de goda saker som Allah har gjort lagligt för er, men begå inga överträdelser." (5.87)".¹²⁷

Ur denna Hadith kan man läsa av att njutningsäktenskapets syfte var att muslimska män skulle ha samlag med kvinnor i utbyte mot ersättning. Vilket enligt Sachiko liknar sexhandel.¹²⁸ Hamid Waqar skriver i hans bok *Temporary Marriage; the Overall Picture* (2015) att shiamuslimiska religiöst lärda menar att vi saknar stöd i Koranen för att mutá-äktenskap är förbjudet. De menar att om sunnimuslimer vill argumentera att mutá-äktenskap är *haram* behöver vi se var i Koranen det förbjuds. De menar att åkalla traditioner som ovan hjälper inte då dessa är tvetydliga. Även om traditionerna visar att profeten förbjöd mutá-äktenskap måste sunnimuslimer förhålla sig till vers 5:87 som säger att ingen får förbjuda något som Gud har tillåtet. Är sunnimuslimer och andra muslimer som är emot mutá-äktenskap beredda att hävda att profeten kan ogiltigförklara Koranen?¹²⁹

Vidare skriver Haeri att hennes informanter berättade att mutá-äktenskap är ett sätt att kontrollera sexuella begär. Vidare berättade informanterna att ingen skulle begå otukt om det inte hade förbjudits av religiöst lärda. Hon skriver att det är fel att likställa mutá-äktenskap med prostitution eftersom det följs av villkor. En kvinna som deltar i mutá-äktenskap kan ej

¹²⁶ Muslim, Bok 7, Hadith 2874 och Bok 8, Hadith 3250. 2019-12-02.

¹²⁷ Bukhari, Bok 62, Hadith 130. 2019-12-02.

¹²⁸ Murata 2014:38

¹²⁹ Waqar 2015:64.

ha kontrakt varje timme. Kvinnan måste förhålla sig till tidsperioden och vänta efter att avtalet har löpt ut i ca 45 dagar (*iddah period*) innan hon kan gifta om sig. En prostituerad kvinna har samlag i syfte mot en gåva oftast kopplade till vissa villkor såsom användning av preventivmedel. Mutá-äktenskapets syfte skiljer sig i stort sett från prostitution. En prostituerad kvinna säljer sig själv för en viss summa av pengar. Dessa kvinnor blir oftast våldsamt behandlade under samlag och sådana relationer ingår utanför ramen för kärlek till skillnad från mutá-äktenskap. Dock kan mutá-äktenskap användas fel och utnyttjas av religiöst lärda och användas som en form av sexhandel.¹³⁰ Dessutom skriver Sindawi att shafitiska lagskolan använder sig av olika principer för Tafsir. Sindawi skriver att det är av vikt för sunnimuslimer att förstå sammanhanget och omständigheter av den versen som uppenbarades för att kunna göra en konkret tolkning (tafsir) av Koranen. Således kommer det alltid finnas människor som tolkar de autentiska källorna fel, vilket profeten själv har bevittnat:

I min ummah finns det ett folk som reciterar Koranen, och vars behandling av den kan liknas med hur de kastar omkring sig en handfull unkna dadlar; de tolkar Koranen i motsats till hur den bör tolkas.¹³¹

Det finns ett korrekt och ett inkorrekt sätt att tolka Koranen på. När det gäller ovanstående hadither bör man därför undersöka om dessa har en sund basis och en komplett kedja av återberättare.¹³² Genom att exempelvis undersöka om samtliga återberättare som nämns i hadithen har levt under den tiden som narrationen skildrar. Således för att förstå en specifik vers bör tolkaren vända sig till tidigare verser i Koranen. Versen kan då få en utförligare tolkning. Enligt representanter för de sunnitiska trossamfundet har detta varit en avgörande orsak till att shiamuslimer har feltolkat verser. Hussein nämner att shiamuslimer tolkar versen utan vidare koppling till liknande passager i Koranen, vilket därmed leder till feltolkning och *bida'ah* (innovation).¹³³ Enligt Philips kan denna vers anses som tvetydlig *mutashaabih* då den är svårtolkad.¹³⁴ Tvetydliga verser kan enklast och bäst tolkas genom att använda sig av andra källor eller verser som förklarar anledningen bakom uppenbarelsen. Därför är det

¹³⁰ Haeri 1989:276.

¹³¹ Bukhari, Bok 8, Hadith 3578. 2019-12-02.

¹³² McAuliffe 1988:186.

¹³³ Hussein;intervju

¹³⁴ Philips 2002:238

vanligt att det finns oenigheter mellan dagens muslimer om tolkningen av de islamiska källorna. Olika inriktningar inom islam gör olika bedömningar av tolkningen genom att använda oftast samma metoder för tafsir-vetenskap.

6. Kapitel 6 Slutsats

Följande slutsatser kommer endast att basera på informanternas svar. Olika förståelser av mutá-äktenskap centrerades kring samma verser i Koranen och till viss del samma hadither. Vers 4:24 tolkades olika bland de sunnitiska och shiitiska informanterna. Ordet "Istimta'tun" sätts i fokus rörande tolkningen av versen. Enligt de sunnitiska informanterna har denna vers upphävts dock berättar de inte om vilken vers som har ersatt den. De sunnitiska informanterna är emot mutá-äktenskap och likställer det med prostitution och beskriver det som otukt. Enligt de shiitiska informanterna är mutá-äktenskap tillåtet dock är det inget de uppmuntrar till då det anses som något skamligt. Mutá-äktenskap är inget som tillämpas/praktiseras i samtliga trossamfund, vilket beror på den obegränsade friheten som finns i Sverige och den individuella religiositeten.

6.2. Utsikter mot framtida forskning

Något som jag ständigt tänkte på under uppsatsskrivandet är vilka konsekvenser som mutá-äktenskap kan medföra. Konsekvenserna av mutá-äktenskap togs kortfattat upp av informanterna. På grund av projektens begränsning uteslöts fokuset men intresset att forska vidare finns kvar. Mutá-äktenskap är något som praktiseras mest av *imamiterna* (tolvorna) i länder med shiitisk majoritet. BBC är en arabisk nyhetskanal som har gjort en dokumentär om mutá-äktenskap i Irak. Det görs en hemlig utredning om mutá-äktenskap där män intervjuar shiitiska religiöst lärda om mutá-äktenskap i Baghdad och frågar om dess villkor. Dokumentären visar att mutá-äktenskap används som prostitution i Irak och utnyttjas av religiöst lärda. Det visar sig att religiöst lärda använder mutá-äktenskap för att utnyttja kvinnor och barn i utbyte mot pengar. Religiöst lärda lockar unga flickor i religionens namn att tjäna pengar genom mutá-äktenskap genom att hävda att det är religiöst tillåtet. Här ändras mutá-äktenskapets syfte och blir en form av prostitution. Män vänder sig till dessa religiöst lärda och i dokumentären berättas det hur religiöst lärda säger att det är tillåtet att ha samlag

med omyndiga unga flickor på 13 år. Vidare följer en del intervjuer med kvinnor som har ingått mutá-äktenskap och alla dessa kvinnor berättar hur de har blivit våldsamt behandlade men ser ingen annan utväg för att försörja sig själva på. Mutá-äktenskap är förbjudet i Irak och alla som ingår ett sådant äktenskap straffas enligt lagen. Religiöst lärda som intervjuades är fullt medvetna om detta och hjälper männen att utnyttja barn och kvinnor och påstår att det är *halal* genom att hävda att Guds lag står över de irakiska lagarna. Enligt al-Tusi verk ska en tjej vara myndig för att kunna ingå mutá-äktenskap, om hon inte är oskuld krävs hennes förmyndares samtycke.¹³⁵ Detta är dock ingenting som de religiöst lärda förhåller sig till i denna dokumentär. Detta har lett till att både kvinnor och barn dör, antingen genom att ta självmord eller genom att bli mördade av sina släkt. Yanar Mohammed som driver kvinnoorganisationer i Bagdad säger följande:

It's always the girl or the women who pay the price. If the males of the family are aware of what happened with the girl, they will kill her and the honor of the main patriarch family is preserved." [...] "they called temporary marriage being thrown from a man to another until you find out your prostituted with a religious cover.

För att få information om ifall detta var tillåtet att göra skickades ett meddelande till Ali as-Sistani, den högste shiamuslimska lärde i Irak. Al-Sistani skriver att detta är otillåtet och mutá-äktenskap bör ej användas på detta sätt, det skall ej förnedra kvinnornas rättigheter och bör ej ses som prostitution som utnyttjas av religiöst lärda. Imamiterna och andra shiamuslimer bör förhålla sig till mutá-äktenskapets villkor för att det ska fastställas som giltigt, annars är det en form av prostitution. Vidare skriver han att dessa religiöst lärda saknar kunskap om den shitiska doktrin och bör därför straffas. De bryter mot både religiös och irakisk lag. En kvinna som ingår mutá-äktenskap måste vara myndig, om hon är omyndig krävs hennes förmyndarens samtycke annars är äktenskapet ogiltigt.¹³⁶

Shahnaz Khan skriver vidare om mutá-äktenskapets konsekvenser i ett västeuropeiskt land. En kvinna hade blivit övertygad av en man att gifta sig temporärt. Mannen hade redan varit permanent gift med en annan fru. Kvinnans familj var väldigt sträng och religiös. Kvinnan som hade ingått mutá-äktenskap blev gravid och fick en dotter. När hennes familj upptäckte det tvingade de henne att ge barnet till den biologiska pappan. Den biologiska pappan och hans

¹³⁵ Al-Tusi 2008:340.

¹³⁶ BBC:2019

permanent fru adopterade hennes dotter och ville ett tag efter flytta till en annan stad i Kanada. Kvinnan ville vara nära hennes dotter och ville hindra familjen att flyta. Hon vände sig till domstolen men fick dessvärre ingen hjälp eftersom hon saknade ett skriftligt kontrakt. Hon hade inga bevis på att de hade ingått mutá-äktenskap och vidare inga bevis på att hennes familj hade tvingat henne att överge barnet. Det var svårt för rättssystemet i Kanada att förstå vad mutá-äktenskap egentligen innebär. Därför gjordes inga vidare utredningar om mutá-äktenskap och det fokuserades på vilka rättigheter som kvinnan därmed hade för att få tillbaka sin dotter bortsett från äktenskapet.¹³⁷

Denna typ av mutá-äktenskap har lett till att flera shiamuslimer väljer att ingå mutá-äktenskap hemligt. Det beror på att mutá-äktenskapet har fått ett oerhört dåligt rykte även för shiamuslimer. Det framställs som något skamligt trots att de flesta *imamiterna* tillåter det och fastställer det som religiöst tillåtet. En av de shiamuslimska informanterna berättade att han aldrig skulle tillåta sin dotter att ingå ett sådant äktenskap. Som tidigare skrivit beror detta på att det uppfattas som något skamligt för kvinnan och likställs med äktenskapsbrott även av shiamuslimer själva.¹³⁸

¹³⁷ Shahnaz 1995:249-258.

¹³⁸ Intervju: hussien.

Källförteckning

Ali, Kecia. *Marriage and Slavery in Early Islam*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 2010.

Ali, Kecia., *Sexual Ethics and Islam: Feminist Reflections on Qur'an, Hadith and Jurisprudence*, London, United Kingdom: Oneworld Publications, 2006

Al-Nisaburi, Al-Wahidi, Abu al-Hassan Ali ibn Ahmad. *Asbab al-Nuzul*. Beyrouth: Dar elFikr, 1994.

Al-Misri, Ahmad ibn Naqib. *Reliance of the traveller*. Beltsville, Maryland: Amana Publications, 1994.

Al-Tusi, Abu Ja'far Mohammad ibn Hasan Ibn 'Ali. *Islamic Law and Legal Opinions*. London: ICAS Press, 2008.

BBC News. 2019. <https://www.youtube.com/watch?v=eu-wutJ7YH0> 2019-12-09.

Bell, Judith. *Introduktion till Forskningsmetodik*. Översättning av Waters, Stephan. Lund: Studentlitteratur, 2016.

Bukhari, Muhammad ibn Ismail. *Sahih al-Bukhari*.

<http://www.islambasics.com/view.php?bkID=24> , 2019-11-06.

Davidsson Bremborg, Anna. "Interviewing", i Strausberg, Micheal och Engler, Steven (red.), *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London & New York: Routledge, 2011.

Farahani, Fataneh "On Being an Insider and/or an Outsider: A Diasporic Reasearcher's Catch-22", i Loshini Naidoo (red.), *Education Without Borders. Diversity in a Cosmopolitan Society*. Nova Science Publishers inc, 2010.

Frankenberg, Ruth. *The Social construction of whiteness, white women, race matters*. Minneapolis: University of Minnesota, 1993.

Haeri, Shahla. *Law of desire. Temporary Marriage in Shi'i Iran*. Syracuse: Syracuse University Press, 1989.

LUNDS
UNIVERSITET

Hazleton, Lesley. *After The Prophet - The Epic Story of the Shia*. New York: Anchor Books, 2010.

Hedin, Christer. *Islam i Samhället - Muslimska Politik i Retorik och Praktik*. Stockholm: Dialogos, 2005.

Ibn Taymiyyah. *An Introduction To The Principles of Tafseer*. United Kingdom: Al Hidaayah Publishers & Distributors, 1993.

Kalman, Hildur och Lövgren, Veronica. *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups, 2019.

Kamali, Mohammad Hashim. *Shari'ah Law - An Introduction*. Oxford: A Oneworld Book, 2008.

Karlsson Minganti, Pia. *Muslima, Islamisk väckelse och unga kvinnors förhandlingar om genus i det samtida Sverige*. Stockholm: Carlsson Bokförlag, 2007.

Khan, Shahnaz. "Race, Gender, and Orientalism: Muta and the Canadian Legal System." I *Canadian Journal of Women and the Law*, vol. 8, no. 1, Database: HeinOnline.

Lantz, Annika. *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur, 2013.

Larsson, Göran. *Att läsa Koranen: en introduktion*. Stockholm: Verbum; Älvsjö: Sensus Studieförbund, 2006.

McAuliffe, Jane Dammen. *The Cambridge companion to the Qur'an*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

Murata, Sachiko. *Mut'a Temporary Marriage in Islamic Law*. Lulu Press, 2014.

Olsson, Susanne och Sorgenfrei, Simon (red). *Islam. En religionsvetenskaplig introduktion*. Stockholm: Liber, 2015.

Ouis, Pernilla och Roald, Anne Sofie. *Muslim I Sverige*. Stockholm: Wahlström & Widstrand 2003.

Pals, Daniel. *Eight Theories of Religion*. New York: Oxford University Press, 2006.

Philips, Bilal. *Usool at-Tafseer: The Methodology of Qur'aanic Explanation*. Kuala Lumpur: A S Noordeen, 2002.

LUNDS
UNIVERSITET

Roald, Anne Sofie. *Muslimer i Nya Samhällen: om individuella och kollektiva rättigheter*. Göteborg: Daidalos, 2009.

Sindawi, Khalid. *Temporary Marriage in Sunni and Shi'ite Islam- A Comparative Study*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2013.

Stenberg, Leif. och Lagervall, Rickard. *Muslimska församlingar och föreningar i Malmö och Lund – en ögonblicksbild*. Lund: Centrum för mellanösterstudier, Lunds universitet, 2016.

Tirmidhi, Brief Biography Of Imam Tirmidhi. <http://hadithcollection.com/about-hadith-books/shama-il-tirmidhi/biography-of-imam-tirmidhi.html> 2019-12-06.

Waqar, Hamid. *Temporary Marriage; the Overall Picture*. Lulu press, 2015.

Bilagor.

- Begrepplista

- Wali: beskyddare som är av kvinnans familj, och som blir ansvarig för kvinnans handlingar fram tills hon gifter sig, kan också tolkas som efterträdare
- Qadi: domare
- Mahr: Brudgåva
- Zina: Äktenskapsbrott, att ha sexuellt umgänge innan äktenskap
- Al-Kaba'ir: de svåra synderna, de värsta synderna en muslim kan begå.
- Madhab: islamisk rättskola som tolkar sharia
- Haram: förbjudit
- Halal: tillåtet
- Fiqh: Islamisk rättslära
- Makruh: något klandervärt
- Mutá: njutning
- Imamiterna: tolvorna, den största gruppen inom shia.
- Ijma: konsensus
- Sharia: ursprungliga betydelse: vägen till vattenkällan eller lagen av Gud. Dvs den gudomliga vägen.
- Iddah: Vänteperioden som den muslimska kvinnan måste förhålla sig till efter en skilsmässa.
- Ahl al-kitab: Bokens folk, dvs kristna, judar och muslimer.
- Nikah miysar: en annan typ av äktenskap där mannen inte har försörjningsskyldighet.
- Fitna: kaos
- Hudud: Guds straff.
- Taqiyya: En shiitisk doktrin som tillåter att en troende gör avsteg från sin tro eller döljer den i syfte på att skydda sig.
- Hijra: den faktiska betydelsen: migration. Profetens migration från Mecka till Yathrib.

Intervjufrågorna

- 1- Vad är ett mutá-äktenskap enligt er?
- 2- Vad är syftet med mutá-äktenskap?
- 3- Vad tycker ni/tänker ni om mutá-äktenskap?
om de är positiva: vilka villkor finns det för att ett muta äktenskap ska vara giltigt?
om de är negativa: Varför tycker ni som ni gör?
- 4- vilka källor/auktoriteter stödjer ni/ är på i frågor om Muta äktenskap?
- 5- Praktiseras muta äktenskap i er församling/ här i Sverige?
Om ja: var och bland vem?
Om nej: varför inte och vad beror det på?
- 6- Anser ni att den svenska kontexten utöver det som sägs i källorna påverkar er uppfattning om Muta Äktenskap?
- 7- hur skiljer ett mutá-äktenskap sig från ett permanent äktenskap?
- 8- hur skiljer er syn på mutá-äktenskap från andra shiitiska auktoriteter/ församlingar utanför Sverige?